

Ghosts and Mediums: Local Memories and Taiwanese History in Zhang Jiaxiang's Novel *Yeguanxunchang*

Jirayut Hansapan

Chinese Section, Eastern Languages Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

E-Mail: jirayut.h@ku.th

Received: 31st March 2025

Revised: 30th May 2025

Accepted: 2nd June 2025

Abstract: This research paper discusses a study of ghost characters and medium characters in the novel *Yeguanxunchang* by Zhang Jiaxiang. The results found that these ghosts and mediums are used to construct and represent local memories and Taiwanese history. These ghosts can be categorized into three types: home-returning ghosts, female ghosts oppressed by patriarchy, and political victim ghosts. The stories of home-returning ghosts and political victim ghosts are narrated to highlight the impacts of state violence on family breakdown and to indicate the non-presence of the political victims killed by the state who are still waiting for justice. The stories of female ghosts are told to raise awareness about female oppression in Taiwanese society. The places that the mediums have visited are connected with local memories and Taiwanese history. In addition, the mediums are associated with Yeguan, a local god/ghost who is in between good and evil, and works as a protector of wandering ghosts, representing diversity in Taiwanese society. The journey of the mediums and the reconnaissance of Yeguan around the town express the author's imagination and hope for Taiwan to be a society that embraces diversity and marginalized people.

Keywords: Ghost; Local Memories; Taiwanese History; Taiwanese Consciousness

鬼魂与阴阳眼人——张嘉祥《夜官巡场》中的地方记忆与台湾历史

林文修

泰国农业大学人文学院东方语言系中文专业

电子邮箱: jirayut.h@ku.th

收稿日期: 2025年03月31日 修回日期: 2025年05月30日 接受日期: 2025年06月02日

摘要: 本文旨在研究张嘉祥小说《夜官巡场》中的鬼魂人物和阴阳眼人人物。研究结果发现,作者通过鬼魂及阴阳眼人的故事重构与呈现地方记忆和台湾历史。小说中的鬼魂可分为三类:归家鬼魂、受父权社会所压迫的女性鬼魂和国家性暴力受害者鬼魂。作者通过归家鬼魂与国家性暴力受害者鬼魂的故事展现国家暴力对家庭破裂的影响,并暗指那些受害者在台湾社会上仍处于不存在的状态,他们在等待迟来的正义。作者通过女鬼故事引起人们对台湾妇女遭受父权体制压迫这些问题的关注。阴阳人所到之处唤醒台湾读者对那些地区的记忆及其相关历史。同时,作者将阴阳眼人与夜官——一个孤魂保护者,介于神与鬼、善与恶的神明连接起来,并通过阴阳眼人与夜官在民雄及其周围城市的巡场展现出台湾的多元性,以及自己对台湾的想象与愿望——一个包容多样性和边缘人群的社会。

关键词: 鬼; 地方记忆; 台湾历史; 台湾意识

บทนำ

ตัวละครผีเป็นตัวละครที่มักปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์สยองขวัญเพื่อสร้างความรู้สึกลึกลับสยองและหวาดกลัวให้แก่ผู้อ่านและผู้ชม ตัวละครผีและเรื่องราวเกี่ยวกับผีปรากฏในวรรณกรรมภาษาจีนมาตั้งแต่ยุคโบราณตั้งแต่นิยายจื่อไก่ว์ (志怪小说) ในยุคเว่ยจินหนานเป่ย์เฉมาจนถึงนิยายเรื่อง *เหลียวจี้จื่ออี* (聊斋志异) ในสมัยราชวงศ์ชิง เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ วรรณกรรมภาษาจีนที่นำเสนอเรื่องเหนือธรรมชาติก็ไม่เป็นที่นิยมของกลุ่มปัญญาชนที่ต้องการฟื้นฟูประเทศจีนด้วยวิทยาศาสตร์และการใช้เหตุผลแบบตะวันตก เมื่อรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งพ่ายสงครามกลางเมืองแก่พรรคคอมมิวนิสต์จีน เรื่องเล่าเกี่ยวกับผีก็ได้มาลงหลักปักฐานในวรรณกรรมไต้หวันสมัยใหม่ นักเขียนอย่างซือหม่าจงหยวน (司马中原) นักเขียนชาวจีนแผ่นดินใหญ่อพยพได้นำเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีจากแม่บ้านฮวงโหมายังเกาะไต้หวันและต่อมาก็ได้เริ่มเขียนเรื่องภูตผีจากตำนานและเรื่องเล่าขานบนเกาะไต้หวันสู่บรรณพิภพ

เมื่อรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งยกเลิกกฏอัยการศึกในปี ค.ศ. 1987 ภูตผีและเทพเจ้าก็เริ่มกลายเป็นเนื้อหาหนึ่งของนวนิยายท้องถิ่นไต้หวันหรือในชื่อภาษาจีนว่า 台湾乡土小说 นักเขียนไต้หวันพยายามนำเสนอความเชื่อเรื่องภูตผีเทพเจ้าซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของวิถีชีวิตชาวไต้หวันและเป็นอัตลักษณ์หนึ่งของชาวจีนฮั่นบนเกาะไต้หวัน ในทศวรรษที่ 2000-2010 นักเขียนนวนิยายท้องถิ่นไต้หวันหลายคน อาทิ หลี่อิ่ง (李昂) กานเย่าหมิง (甘耀明) เริ่มใช้ตัวละครผีและเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นไต้หวันและประวัติศาสตร์ไต้หวันเพื่อสร้างสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวันที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากกว่าความเป็นจีนฮั่นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ผีและเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีจึงได้กลายเป็นพลังโน้มน้าวที่สำคัญของไต้หวัน

ในปี ค.ศ. 2022 จังจยาเสียง (张嘉祥) ได้ตีพิมพ์นวนิยายเรื่อง *เยี่ยกวนสวีวินฉิ่ง* (夜官巡场) ซึ่งมีความหมายในภาษาไทยว่าเยี่ยกวนลาดตระเวน พร้อมกับออกอัลบั้มเพลงภาษาไต้หวัน (台语)¹ ในชื่อเดียวกันในนามวงจวงคาเหริน (装咖人) ทั้งนวนิยายและอัลบั้มเพลงต่างได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและได้เข้าเสนอชื่อชิงรางวัลและได้รับรางวัลจากเวทีส่งเสริมที่ส่งเสริมวรรณกรรมและดนตรีของรัฐบาลไต้หวัน

บทความชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ศึกษาบทบาทของตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีในนวนิยายเรื่อง *เยี่ยกวนสวีวินฉิ่ง* ของจังจยาเสียงเพื่อสำรวจบทบาทหน้าที่ของตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีในการสร้างความทรงจำท้องถิ่นประวัติศาสตร์และสำนึกความเป็นไต้หวัน

บททวนวรรณกรรม

จังจยาเสียง เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1993 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านวรรณกรรมจีน (华文文学) จากมหาวิทยาลัยตงหัว (东华大学) และกำลังศึกษาระดับปริญญาโทที่วิทยาลัยวรรณกรรมไต้หวัน (台文所) มหาวิทยาลัยครูไต้หวัน (台湾师范大学) จังจยาเสียงเริ่มสนใจด้านการเขียนวรรณกรรมตั้งแต่ยังไม่เข้ามหาวิทยาลัย ในบทสัมภาษณ์กับนิตยสารหยวนเจี้ยน (远见杂志) จังจยาเสียงได้กล่าวว่าในช่วงที่เขาเรียนด้านสาขาวรรณกรรมจีนที่มหาวิทยาลัยตงหัว เขาได้รับอิทธิพลด้านวรรณกรรมจากอู๋หมิงอี้ (吴明益)² ผู้เป็นอาจารย์ของเขาและเป็นนักเขียนนวนิยายชื่อดังของไต้หวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

¹ ภาษาไถวู้หรือภาษาไต้หวัน มีอีกชื่อหนึ่งว่าภาษาฝูเหล่า (福佬话) คือภาษาจีนฮกเกี้ยนหรือหมิ่นหนาน (闽南语) ที่ใช้บนเกาะไต้หวัน มีรากฐานมาจากภาษาจิงโจว (漳州话) ภาษาเฉวียนโจว (泉州话) และมีคำยืมจำนวนมากจากภาษาญี่ปุ่น

² อู๋หมิงอี้ เป็นนักเขียนเรื่องสั้นและนวนิยายไต้หวัน งานเขียนของเขามีความหลากหลายตั้งแต่หลังสมัยใหม่ไปจนถึงเวทสำนัก โดยส่วนใหญ่แล้วงานเขาอู๋หมิงอี้จะเน้นการเขียนถึงผู้คน สถานที่ และเหตุการณ์บนแผ่นดินไต้หวัน ถือเป็นนักเขียนแนวท้องถิ่นนิยม (本土作家) ของไต้หวันที่สำคัญคนหนึ่ง ผลงานที่มีชื่อเสียงของเขาได้แก่ *คนตาซ้อน* (复眼人) *นักมายากลบนสะพาน* (天桥上的魔术师) *จักรยานที่หายไป* (单车失窃记)

การเขียนถึงสิ่งมีชีวิตและสถานที่ต่าง ๆ บนเกาะไต้หวันที่ทำให้ผู้อ่านชาวไต้หวันรู้จักไต้หวัน รักในแผ่นดินเกิดของตนเองจนก่อเกิดเป็นอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวัน (Li Jiahe, 2023) แนวคิดเรื่องการเขียนไต้หวันที่จิงจยาเสียงได้รับแรงบันดาลใจจากอุทมิ้งอี้ปรากฏอย่างชัดเจนในนวนิยายเรื่อง *เยี่ยกวนสวีฉิ่ง* ที่จิงจยาเสียงเขียนเรื่องบ้านเกิดของเขาคือเมืองหมินฮง (民雄) จังหวัดจยาอี้ (嘉义) และมีการใช้ภาษาไต้หวันในบทสนทนาตอบโต้กันระหว่างตัวละครและในคำเกริ่นนำของแต่ละบท นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลผลงานสร้างสรรค์ของนักเขียนรุ่นใหม่ (青年创作奖励) จากกระทรวงวัฒนธรรมไต้หวันและได้รับรางวัลจินฉิวเจี๋ยวรรณกรรมไต้หวัน (台湾文学金曲奖) และรางวัลเปี่ยเหลี่ยเจี๋ย (蓓蕾奖) ประจำปี ค.ศ. 2023 จากพิพิธภัณฑ์วรรณกรรมไต้หวันแห่งชาติ (国立台湾文学馆)

นอกจากเขียนวรรณกรรมแล้ว จิงจยาเสียงยังเป็นนักร้องและนักแต่งเพลงของวงจวงจวงคาเหริน (装咖人) ซึ่งเป็นวงดนตรีเพลงร็อกที่ร้องเพลงภาษาไต้หวัน ในปี ค.ศ. 2017 พวกเขาเริ่มทำเพลงภาษาไต้หวันที่เป็นส่วนผสมระหว่างดนตรีร็อกกับดนตรีพื้นบ้าน อัลบั้มแรกของวงนี้ก็มีชื่อเดียวกันกับนวนิยายเล่มแรกของจิงจยาเสียงคือ *เยี่ยกวนสวีฉิ่ง* (夜官巡场) โดยบทเพลงทั้งสิบเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัวละครและสถานที่ที่ปรากฏในนวนิยาย การผสมผสานระหว่างวรรณกรรมกับดนตรีของจิงจยาเสียงได้รับอิทธิพลมาจากบ๊อบ ดีเลน (Bob Dylan) ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของเขาที่ว่า การได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมของบ๊อบ ดีเลน (Bob Dylan) ในปี ค.ศ. 2016 ทำให้เขาตระหนักได้ว่าดนตรีก็คือวรรณกรรม (Li Jiahe, 2023) ในปี ค.ศ. 2022 อัลบั้ม *เยี่ยกวนสวีฉิ่ง* ของวงจวงจวงคาเหรินได้เข้าชิงรางวัลศิลปินหน้าใหม่ยอดเยี่ยมในเวทีจินฉิวเจี๋ย (金曲奖) ซึ่งเป็นรางวัลทางดนตรีที่สำคัญที่สุดของไต้หวัน

ผีในสังคมจีนและวรรณกรรมภาษาจีนในไต้หวัน

ผีเป็นแนวคิดที่ปรากฏในหลายวัฒนธรรมทั่วโลก ในแต่ละวัฒนธรรมอาจมีคำอธิบายถึงผีที่แตกต่างกันออกไปในรายละเอียดปลีกย่อย แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ ผีคือมนุษย์ที่ตายไปแล้ว และคำว่าผีหรือเกี่ยวข้องกับผีมักมีความหมายในแง่ลบ ไม่ได้ ดังจะเห็นได้จากความหมายของคำว่า “ผี” “ghost” และ “鬼” ในพจนานุกรมทั้งสามฉบับ ดังต่อไปนี้

(1) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* ให้คำจำกัดความของผีว่า “สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลึกลับมองไม่เห็นตัว แต่อาจจะปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย เช่น ผีปู่ตายาย ผีเรือน ผีท่า เรียกคนที่ตายไปแล้ว”³

(2) *Oxford Learner's Dictionaries* อธิบายคำว่า ghost ในสองความหมาย ความหมายแรกคือ “the spirit of a dead person that a living person believes they can see or hear.” และความหมายที่สองคือ “the memory of something, especially something bad”⁴

(3) *教育部重编国语辞典修订本* อธิบายคำว่า 鬼 ไว้มากถึง 11 ความหมายโดยความหมายสำคัญที่เป็นคำนามคือ “人死后的灵魂” และมีความหมายอื่น ๆ ที่มีความหมายในด้านลบอีก 5 ความหมาย อาทิ “有某种嗜好、行为或癖性不好的人。” “诡计、噱头” “狡诈的、阴险的、不光明的” “恶劣的、糟糕的” “胡乱的、随便的”⁵

จะเห็นได้ว่าในภาษาจีนคำว่า 鬼 ถูกใช้ในหลายความหมายและหลายบริบทแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผีในวัฒนธรรมจีน ซึ่งความหมายที่ขยายออกมาในภายหลังล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากความหมายหลักที่หมายถึง “วิญญาณของมนุษย์ที่เสียชีวิตไปแล้ว” หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือหมายถึงคนตาย ใน *หลี่จี้* (礼记) ซึ่งเขียนขึ้นในยุคก่อนราชวงศ์ฉินมีการบันทึกถึง

³ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๔. (ม.ป.ป.). ผี. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔*. <https://dictionary.orst.go.th/>

⁴ Oxford Learner's Dictionaries. (n.d.). Ghost. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/ghost_1?q=ghost

⁵ Chongbian Guoyu Cidian Xiudingben 重编国语辞典修订本. (n.d.). 鬼. 重编国语辞典修订本.

Retrieved March 31, 2025 from <https://dict.revised.moe.edu.tw/dictView.jsp?ID=4297&q=1&word=%E9%AC%BC>

ผีว่า “人死曰鬼。”⁶ และ “众生必死，死曰归土，此之谓鬼。”⁷ หนังสือพจนานุกรมโบราณของจีนอย่าง *ซัวเหวินเจี๋ยจื่อ* (说文解字) ก็อธิบายตัวอักษร 鬼 ไว้ว่า “人所归为鬼。”⁸

นอกจาก 鬼 จะหมายถึงวิญญาณของมนุษย์ที่เสียชีวิตไปแล้ว มโนทัศน์ของ 鬼 ยังขยายกว้างไปถึงสิ่งเหนือธรรมชาติประเภทอื่นได้อีกด้วย หลิวจิ่งเจี๋ยน (刘仲娟) สรุปมโนทัศน์ของ 鬼 ในเอกสารจีนตั้งแต่ยุคก่อนราชวงศ์ฉินจนถึงยุคราชวงศ์ซิงไว้ว่าในยุคก่อนราชวงศ์ฉินมโนทัศน์ของ 鬼 แบ่งได้เป็นสี่ความหมายคือบรรพบุรุษ (祖先) สถานะของมนุษย์ที่เสียชีวิตไปแล้ว (人死之存有状态) เทพ (神) และภูตในธรรมชาติ (自然精怪) และเมื่อศาสนาพุทธเข้ามาในดินแดนจีนในสมัยเว่ยจิ้นหนานเป่ย์เฉา 鬼 ก็สามารถหมายถึงผู้ที่ได้รับโทษในนรก ในสมัยราชวงศ์สุ่ยและถัง 鬼 หมายถึงผีที่ช่วยคน ในขณะที่เดียวกันก็เอาไว้เรียกผีที่ทำร้ายคน และขยายความไปจนถึงปีศาจจิ้งจอก (狐妖) จนมาถึงยุคราชวงศ์ซ่งหยวนหมิงซิง ความหมายของ 鬼 ก็ขยายไปจนถึงผีเปรตในนรก (地狱饿鬼) (Liu Zhongjuan, 2009: 29-44) จะเห็นได้ว่าคำจำกัดความและสถานะของผีในจีนเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและได้รับอิทธิพลโดยตรงจากความเชื่อและศาสนาในยุคสมัยนั้น ๆ

ในไต้หวัน ก่อนการหลั่งไหลเข้ามาของชาวจีนฮั่นจากแผ่นดินใหญ่ในช่วงศตวรรษที่ 17 คนพื้นเมืองไต้หวันหรือ 原住民 ในแต่ละเผ่าก็มีการบูชาผี เทพ ไปจนถึงบรรพบุรุษของตนเอง และเมื่อชาวจีนฮั่นจากมณฑลฮกเกี้ยนซึ่งอยู่ในฝั่งตรงข้ามของช่องแคบไต้หวันอพยพเข้ามา ก็ได้นำความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติของตนเข้ามายังเกาะไต้หวันด้วย อาทิ การบูชาม่าจู่ (妈祖) หวังเหยียนเสียน (王爷神) ความเชื่อเหล่านี้ได้ลงหลักปักฐานบนแผ่นดินไต้หวัน ผสมผสานกับความเชื่อท้องถิ่น และพัฒนาเป็นชุดความเชื่อของชาวจีนฮั่นบนเกาะไต้หวัน เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาปกครองไต้หวันในช่วงปี ค.ศ. 1895-1945 ความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติของผู้ปกครองก็เข้ามาบนเกาะไต้หวันและมีการปะทะสังสรรค์กับชุดความเชื่อที่มีอยู่ก่อนแล้ว ชาวไต้หวันจำนวนมากน้อยถูกบังคับให้เลิกกราบไหว้บูชาเทพเจ้าดั้งเดิมของตนและต้องตั้งศาลบูชากราบไหว้เทพเจ้าองค์ใหม่จากญี่ปุ่น หลังสงครามโลก ครั้งที่สองการยึดครองไต้หวันของพรรคก๊กมินตั๋งและนโยบายลบความเป็นญี่ปุ่นสร้างความเป็นจีนก็ทำให้ชุดความเชื่อเรื่อง สิ่งเหนือธรรมชาติในไต้หวันเกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งและเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากหลังปี ค.ศ. 1949 ที่คนจีนอพยพจากแผ่นดินใหญ่กว่าล้านคนเดินทางมายังไต้หวันพร้อมกับรัฐบาลพลัดถิ่นของสาธารณรัฐจีน การที่สังคมไต้หวันเป็นสังคมของ ผู้อพยพอันประกอบด้วยผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ ชนชาติและศาสนาทำให้ความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติในไต้หวันมีความหลากหลายในขณะเดียวกันความเชื่อเหล่านี้ก็สามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้

ความเชื่อเป็นส่วนประกอบสำคัญของวิถีชีวิตชาวไต้หวัน ความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติของชาวไต้หวันสามารถปรากฏให้เห็นผ่านประเพณี สถาปัตยกรรม ไปจนถึงวรรณกรรม ในวรรณกรรมไต้หวันสมัยใหม่และร่วมสมัยมีนักเขียนหลายคนที่นิยมเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติของชาวไต้หวัน อาทิ ซือหม่าจงหยวน (司马中原) นิยมเขียนผีทั้งที่เกิดในแผ่นดินใหญ่และในไต้หวัน เฉินอวิ๋ฮุย (陈玉慧) เขียนเรื่องเจ้าแม่มาจู่ (妈祖) อู๋หมิงอี้ (吴明益) เขียนเรื่องเจ้าแม่มาจู่ (妈祖) และเจ้าพ่อหู่เหยียน (虎爷) ในขณะที่วรรณกรรมไต้หวันร่วมสมัยในศตวรรษที่ 21 ที่เขียนเกี่ยวกับผียังมีจำนวนมากนัก อาทิ *ผีที่มองเห็นได้หรือคั่นเตอะเจี้ยนเตอะกู่ย* (看得见的鬼) (2004) ของหลี่อิ่ง (李昂) *สังหารผีหรือซากุ่ย* (杀鬼) (2009) ของกานเย่าหมิง (甘耀明) *โกสต์ทาวน์หรือกู่ยตี้ฟ่ง* (鬼地方) (2009) ของเฉินซือหง (陈思宏) *บ้านเกิดของตัวประหลาดหรือไกว้อจื่อเจียง* (怪物之乡) (2016) ของชีวฉิ่งฉิง (邱常婷)

⁶ Zhongguo Zhexue Shu Dianzihua Jihua 中国哲学书电子化计划. 礼记. Retrieved March 31, 2025 from <https://ctext.org/liji/ji-fa/zhs>

⁷ Zhongguo Zhexue Shu Dianzihua Jihua 中国哲学书电子化计划. 礼记. Retrieved March 31, 2025 from <https://ctext.org/liji/ji-fa/zhs>

⁸ Zhongguo Zhexue Shu Dianzihua Jihua 中国哲学书电子化计划. 说文解字. Retrieved March 31, 2025 from <https://ctext.org/shuo-wen-jie-zi/zhs?searchu=%E9%AC%BC>

⁹ ใช้ชื่อตามฉบับแปลภาษาไทยของสำนักพิมพ์ Page Publishing

ในด้านการศึกษเกี่ยวกับตัวละครผีในวรรณกรรมใต้หวันสมัยใหม่ ผู้วิจัยพบว่ายังมีจำนวนไม่มากและส่วนใหญ่มักจำกัดอยู่ที่งานเขียนของนักเขียนสองคนเป็นหลักคือหลี่อังกักกับกานเย่าหมิง ผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าตัวละครผีมักถูกเชื่อมโยงกับความทรงจำ ประวัติศาสตร์และความเป็นท้องถิ่น เช่น งานของฟั่นหมิงหู (范铭如) (Fan Mingru, 2006) พบว่าในนวนิยายเรื่อง*ผีที่มองเห็นได้* ตัวละครผีทำหน้าที่พาผู้อ่านย้อนกลับไปสัมผัสกับประวัติศาสตร์ของใต้หวัน ซึ่งในอีกนัยหนึ่งก็คือทำหน้าที่สร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติของใต้หวัน งานของหยิงหย่าหู (杨雅儒) (Yang Yaru, 2007) พบว่าตัวละครผีหรือเทพในนวนิยายใต้หวันหลังทศวรรษที่ 1990 มักสะท้อนความเป็นท้องถิ่น งานของฉิวเหม่ยเสียน (邱美銜) (Qiu Meixian, 2021) พบว่าผีในนวนิยายเรื่อง*โกสต์ทาวน*ของเฉินซือหงปรากฏตัวในบางสถานที่เท่านั้นและสิ่งที่ทำให้ผีเหล่านั้นสามารถดำรงอยู่ได้คือความทรงจำ ผีในตัวบทจึงผูกพันอยู่กับสถานที่และความทรงจำ ส่วนงานของจางฮุยฉุน (张惠淳) (Zhang Huichun, 2024) พบว่าในนวนิยายเรื่อง*สังหารผี* ตัวละครผีทำหน้าที่หลักอยู่สองประการคือเป็นประจักษ์พยานในการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและฟื้นฟูความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนนำเสนอประวัติศาสตร์ใต้หวันที่ประกอบด้วยผู้คนอพยพที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ผ่านเรื่องราวของตัวละครผี

นอกจากนี้ในงานวิจัยบางชิ้นยังพบว่าตัวละครผียังรับบทบาทเป็นผู้พิทักษ์สิ่งแวดลอมและธรมรงค์ให้ผู้คนเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดลอม อาทิ งานของฟั่นหมิงหู (Fan Mingru, 2006) พบว่าในนวนิยายเรื่อง*บทสนทนายามราตรีในหอจิ้นฝูหรือจิ้นฝูไหลเยี่ยฮว่า* (金福楼夜话) ของหวังจยาเสียง (王家祥) ตัวละครผีทำหน้าที่เป็นผู้คุ้มครองธรรมชาติในขณะเดียวกันงานวิจัยหลายชิ้นก็พบว่าตัวละครผีคือตัวแทนของกลุ่มคนชายขอบ อาทิ งานของฟั่นหมิงหู (Fan Mingru, 2006) พบว่าตัวละครผีผู้หญิงในนวนิยายเรื่อง*ผีที่มองเห็นได้*แสดงให้เห็นถึงสถานะของผู้หญิงที่ถูกกดทับจากกรอบทางเพศและกรอบทางสังคม งานของหลิวเหลียงหย่า (刘亮雅) (Liu Liangya, 2009) เสนอว่าหลี่อังกักเขียนให้ตัวละครผีผู้หญิงในนวนิยายเรื่อง*ผีที่มองเห็นได้*กระทำการที่ตนเองไม่อาจทำได้ในขณะที่มีชีวิตอยู่ด้วยข้อจำกัดทางสังคมและสิ่งที่ตัวละครผีผู้หญิงเหล่านั้นทำก็เพื่อท้าทายและโต้กลับต่อสังคมปิตาธิปไตย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่าการศึกษาตัวละครผีในนวนิยายใต้หวันร่วมสมัยยังจำกัดอยู่ในวรรณกรรมไม่กี่เรื่องของนักเขียนไม่กี่คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานเขียนในทศวรรษที่ 2000 บทความวิจัยชิ้นนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีในนวนิยายเรื่อง*เยี่ยกวนสวีฉิ่ง*ซึ่งเป็นนวนิยายที่ตีพิมพ์ในทศวรรษที่ 2020 ว่ามีลักษณะแบบใดและผู้ใช้ตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีเหล่านั้นเพื่อสร้างความทรงจำท้องถิ่น ประวัติศาสตร์และสำนึกความเป็นใต้หวันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีในวรรณกรรมเรื่อง*เยี่ยกวนสวีฉิ่ง*ของจางจยาเสียง

ขอบเขตการวิจัย

นวนิยายเรื่อง*เยี่ยกวนสวีฉิ่ง* (夜官巡场) ของจางจยาเสียง (张嘉祥) ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2022

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำวิสามานยนามในบทความนี้ใช้เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยซึ่งเผยแพร่โดยคณะกรรมการการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พุทธศักราช 2540 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โดยยกเว้นตัวอักษรจีนที่ขึ้นต้นพยัญชนะ “zh” “ch” “sh” “r” จะไม่ขีดเส้นใต้กำกับไว้ตามเกณฑ์

2. ชื่อภาษาไทยของนวนิยายไต้หวันในบทความนี้ผู้วิจัยเป็นผู้แปลถอดความ ยกเว้นนวนิยายที่มีการแปลและตีพิมพ์เป็นภาษาไทยแล้ว ใช้ชื่อตามฉบับแปลภาษาไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาตัวบทวรรณกรรมด้วยวิธีการตีความ
2. ศึกษาบริบททางการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องเชิงประวัติศาสตร์
3. สังเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมกับบริบทที่เกี่ยวข้องแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยกรอบแนวคิดเรื่องผีคือความทรงจำบาดแผล กรอบแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครผีกับพื้นที่และประวัติศาสตร์และกรอบแนวคิดเรื่องการสร้างชาตินิยมไต้หวันผ่านวรรณกรรม ภาษาและประวัติศาสตร์
4. สรุปผลและอภิปรายผล

กรอบแนวคิด

บทความวิจัยชิ้นนี้ใช้กรอบแนวคิดสามกรอบแนวคิดบูรณาการกันเพื่อวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมประกอบด้วย

1. การตีความตัวละครผีจากแนวคิดของจิงนา นอร์ดินี (Gina Nordini) ใน *Haunted by History: Interpreting Traumatic Memory Through Ghosts in Film and Literature* (2016) ที่ว่าผีคือตัวแทนของความทรงจำบาดแผลที่ไม่สามารถเอ่ยถึงได้ และการหลอกหลอนของผีคือการหลอกหลอนของความทรงจำบาดแผลที่เก็บซ่อนไว้ในจิตใต้สำนึกของมนุษย์เป็นสิ่งคุ้นเคยที่มนุษย์ไม่อยากจะเผชิญหน้าด้วย การปรากฏตัวของผีเกี่ยวข้องกับทั้งสถานที่และตัวบุคคลเหมือนกับที่บุคคลบางคนและสถานที่บางแห่งสามารถกระตุ้นปลุกความทรงจำบาดแผลของมนุษย์ได้
2. กรอบแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครผีกับพื้นที่และประวัติศาสตร์ของฟั่นหมิงหู (Fan Mingru, 2006) ที่เสนอนักเขียนนวนิยายวรรณกรรมท้องถิ่นไต้หวันใช้ตัวละครผีเป็นสื่อกลางในการนำเสนอไต้หวันทั้งในด้านกาลและเทศะ ตัวละครผีถูกยึดโยงอยู่กับทั้งพื้นที่และความทรงจำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวัน
3. กรอบแนวคิดเรื่องการสร้างชาตินิยมไต้หวันของเซียวอาฉิน (萧阿勤) ในหนังสือ *重构台湾：当代民族主义的文化政治* (Reconstructing Taiwan: The Cultural Politics of Contemporary Nationalism) (2016) ที่เสนว่าชาตินิยมไต้หวันถูกสร้างขึ้นผ่านสามช่องทางคือวรรณกรรม ภาษา และประวัติศาสตร์ โดยการประกอบสร้างเหล่านี้มักเกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง เซียวอาฉินเสนอว่าในช่วงทศวรรษที่ 1980 วรรณกรรมและวัฒนธรรมวิจารณ์ให้ความสำคัญกับความเป็นไต้หวันในวรรณกรรมท้องถิ่นหรือ *乡土文学* ที่มากกว่าการที่นวนิยายมีฉากท้องเรื่องในไต้หวัน มีตัวละครเป็นคนไต้หวันและสะท้อนวิถีชีวิตและสังคมไต้หวัน แต่รวมไปถึงสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวันที่แตกต่างจากสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นจีน เซียวอาฉินสรุปการอธิบายแนวคิดชาตินิยมไต้หวันที่ปรากฏในการถกเถียงในบรรณพิภพไต้หวันในช่วงทศวรรษที่ 1980 ไว้สี่ข้อคือ หนึ่ง วัฒนธรรมไต้หวันเป็นคู่ตรงข้ามของวัฒนธรรมจีน วัฒนธรรมจีนถูกบรรยายให้มีความไม่ยืดหยุ่น เป็นศักดินาต่อต้านการเปลี่ยนแปลง กดทับและเป็นวัฒนธรรมเกษตรกรรมที่ยึดติดกับที่ดิน ในขณะที่วัฒนธรรมไต้หวันมีลักษณะยืดหยุ่น เป็นสมัยใหม่ ก้าวหน้า เป็นประชาธิปไตยและเป็นวัฒนธรรมแบบพ่อค้านักเดินเรือ สอง ที่มาของวัฒนธรรมไต้หวันมีความหลากหลาย วัฒนธรรมของกลุ่มคนพื้นเมืองหรือหยวนจู้หมิน (原住民) ถูกขบเน้นและให้ความสำคัญมากขึ้น สาม วัฒนธรรมไต้หวันเป็นศูนย์กลาง วัฒนธรรมจีนเป็นแค่ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไต้หวันที่มีที่หลากหลายเท่านั้น นอกจากนี้วัฒนธรรมจีนยังเต็มไปด้วยแนวคิดศักดินาและเผด็จการ จึงเป็นส่วนที่ควรถูกกำจัดออกจากวัฒนธรรมไต้หวัน สี่ วัฒนธรรมไต้หวันเป็นวัฒนธรรมที่มีอัตตาเป็นของตนเอง วัฒนธรรมไต้หวันสามารถดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง เป็นอิสระจากวัฒนธรรมจีน (Xiao Aqin, 2016: 213-216)

ผลการวิจัย

การปรากฏตัวของผีในวรรณกรรมและภาพยนตร์ทั้งตะวันออกและตะวันตกส่วนใหญ่ก็เพื่อทำจัดการกิจที่ยังไม่สำเร็จให้แล้วเสร็จ โดยที่ภารกิจดังกล่าวมีตั้งแต่การบอกลาคนรัก การทำภารกิจที่ตนเองได้รับมอบหมายในขณะมีชีวิตอยู่ให้ลุล่วง การไขปริศนาการตายของตนเอง ไปจนถึงการล้างแค้น โดยการที่ตัวละครผีจะไม่สามารถบรรลุภารกิจเหล่านั้นได้เพียงลำพัง แต่จะต้องมีการติดต่อและมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ และก็ไม่ใช่มนุษย์ทุกคนที่ผีเลือกจะติดต่อและมีปฏิสัมพันธ์ด้วย มนุษย์ที่ผีเลือกปรากฏตัวให้เห็นหากไม่ใช่ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับผีโดยตรงอย่างคนรัก คนในครอบครัว มิตรสหาย ก็จะเป็นศัตรูคู่แค้น หรือคู่อาฆาตพยาบาท แต่ก็อาจมีมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผีโดยตรงแต่ถูกเลือกให้มารับรู้เรื่องราวและภารกิจที่ยังไม่เสร็จสิ้นของผี และหลายครั้งก็ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผีกับมนุษย์ที่ผีต้องการติดต่อสัมพันธ์ด้วย ในนวนิยายเรื่อง*เหยือกวนสวีฉิ่ง* หลายครั้งผีในเรื่องก็สามารถติดต่อกับคนในครอบครัวของตนเองได้โดยตรง แต่หลายครั้งก็เลือกที่จะติดต่อผ่านตัวละครที่เป็นสื่อกลาง โดยตัวละครสำคัญที่เป็นสื่อกลางระหว่างผีกับมนุษย์ในตัวบทก็คือ “ผม” กับเพื่อนในสมัยเด็กของเขาชื่อโจวเหม่ยฮุย (周美惠) โจวเหม่ยฮุยถูกคนในชุมชนกล่าวขวัญว่าเป็นร่างทรงของเหยือกวน (夜官) สามารถติดต่อกับวิญญาณได้ ในขณะที่ตัวละคร “ผม” ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องหลักของนวนิยาย ก็ได้ถูกโจวเหม่ยฮุยมาเฉลยในช่วงหลังของนวนิยายว่าสามารถมองเห็นและได้ยินเสียงของผีเช่นเดียวกันกับเธอ

ตัวละคร “ผม” และโจวเหม่ยฮุยไม่เพียงแต่จะเป็นสื่อกลางที่ช่วยติดต่อระหว่างผีกับคนในครอบครัวเท่านั้น แต่พวกเขา ยังเห็น ได้ยิน และรับรู้ถึงการมีอยู่ของผีที่ไร้ครอบครัวและญาติที่อยู่ตามธรรมชาติอีกด้วย ซึ่งการเห็นและได้ยินผีของตัวละครทั้งสองในอีกทางหนึ่งก็คือการเชื่อมโยงเรื่องราวของผีเหล่านั้นกับผู้อ่านนั่นเอง การปรากฏของผีจึงเป็นการปรากฏของอดีตในปัจจุบันและการเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบันเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างเหมือนกับที่นอร์ดินี (Nordini, 2016: 23) ได้กล่าวไว้ว่า “ผี” ทำหน้าที่เป็นทั้งความทรงจำเก่าและความทรงจำใหม่ในพื้นที่ระหว่างความเป็นกับความตาย ผีคือร่างที่มาจากอดีต เป็นร่างที่อนุญาตให้อดีตดำรงอยู่ในปัจจุบัน แต่ก็เพราะผีดำรงอยู่ในปัจจุบัน ผีจึงไม่ใช่อดีตและก็ไม่ใช่อะไรที่เก่าไปเสียทั้งหมด แต่ก็ไม่ใช่อะไรใหม่ทันสมัยในปัจจุบันในทางกายภาพ ผีคือสิ่งใหม่ที่จะดำรงอยู่ได้หลังจากการตาย ผีคือสิ่งใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นจากสิ่งเก่า สิ่งที่ถูกฝังไปแล้ว ผีจึงทำให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างอดีตกับปัจจุบัน คืออดีตที่มันเป็นตัวแทนกับปัจจุบันที่มันกำลังเผชิญหน้าอยู่

ในนวนิยายเรื่อง*เหยือกวนสวีฉิ่ง* ตัวละคร “ผม” และโจวเหม่ยฮุยเป็นตัวละครหลักสองตัวที่ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่อง และเป็นผู้เชื่อมโยงผีกับคนในครอบครัวที่ยังมีชีวิตอยู่และในอีกระดับหนึ่งก็เชื่อมโยงเรื่องราวของผีกับผู้อ่านหรืออีกนัยหนึ่งคือเชื่อมโยงอดีตเข้าปัจจุบัน “ผม” ผู้เขียนแสดงมนต์ศันเกี่ยวกับผีผ่านตัวละคร “ผม” และโจวเหม่ยฮุยดังต่อไปนี้ ตัวละคร “ผม” อธิบายว่าผีคือส่วนที่หลงเหลืออยู่ของมนุษย์ที่ตายไปแล้ว อาจมีชื่อเรียกได้หลายอย่างตั้งแต่ผี (鬼) เทพ (神) บรรพบุรุษ (公妈) พุทธะ (佛祖) เซียน (仙) แต่ “ผม” ขอเรียกผีว่าเป็นความทรงจำหรือในภาษาใต้หวันว่า 记持 ในขณะที่โจวเหม่ยฮุยแสดงความเข้าใจต่อเสียงที่เธอได้ยินแต่คนอื่นไม่ได้ยินว่า เสียงเหล่านั้นเป็นเหมือนกับเสียงบันทึกที่ถูกอัดในช่วงเวลาหนึ่งและดำรงอยู่ ณ ที่นั้น ๆ จนกระทั่งคนที่สามารถรับคลื่นเสียงเหล่านั้นได้มาพบ ก็จะได้ยินเสียงเหล่านั้น อาจกล่าวได้ว่าสำหรับผู้เขียนแล้วผีคือความทรงจำในอดีตที่หลงเหลือมาถึงปัจจุบันและรอการค้นพบโดยบุคคลที่สามารถรับรู้ถึงความทรงจำเหล่านั้นได้

งานวิจัยชิ้นนี้ในส่วนแรกวิเคราะห์ผีในฐานะความทรงจำที่ตัวละคร “ผม” และโจวเหม่ยฮุยมีต่อ เมืองหมินฮงยง จังหวัดจยาอี้ ไปจนถึงใต้หวัน โดยแบ่งผีออกเป็นสามประเภทคือผีผู้หวนคืนสู่ครอบครัว ผีผู้หญิงผู้ถูกกดทับด้วยอำนาจปิตาธิปไตย และผีผู้เป็นเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐ และส่วนที่สองวิเคราะห์ตัวละคร “ผม” และโจวเหม่ยฮุยผู้สามารถเห็นและได้ยินผีและทำหน้าที่เชื่อมต่อผู้อ่านกับชุดความทรงจำที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

ผีผู้หวนคืนสู่ครอบครัว

ในวรรณกรรมและภาพยนตร์ทั้งตะวันตกและตะวันออกหลายเรื่อง การกลับมาปรากฏตัวให้คนในครอบครัวเห็นของผีเกิดขึ้นเพื่อจัดการทำภารกิจที่ไม่สำเร็จให้เสร็จสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการสังเวย การบอกลาครั้งสุดท้ายหรือเพื่อแก้ปมภายในจิตใจ ยิ่งในสังคมตะวันออกอย่างสังคมไต้หวัน ชาวจีนอันผู้มีรากฐานมาจากสังคมเกษตรกรรมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันในลักษณะครอบครัวขยายหรือวงศ์ตระกูลก็ยิ่งให้ความสำคัญกับสมาชิกในครอบครัวและวงศ์ตระกูล ดังจะเห็นได้จากการตั้งป้ายบูชาสมาชิกภายในครอบครัวผู้เสียชีวิตไปแล้วที่สะท้อนความเชื่อที่ว่าบรรพบุรุษผู้ล่วงลับจะยังคงคอยปกป้องดูแลครอบครัวและวงศ์ตระกูลแม้จะเป็นผีไปแล้วก็ตาม

ในนวนิยายเรื่อง *เหยี่ยวกวสวินฉั่ง* ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวของผีสี่ตนที่พยายามติดต่อกับครอบครัวของตนเอง คือผีของพ่อโจวเหมยฮุย ผีหลู่ปิงชิน (卢炳钦) และผีเร่ร่อนที่เดินในกองลาดตระเวนยามดึก (夜行军) ของเหล่าวิญญูณ โดยการกลับมาและความพยายามติดต่อกับคนในครอบครัวของผีแต่ละตนต่างแตกต่างกันออกไป

ผีพ่อของโจวเหมยฮุย พ่อของโจวเหมยฮุยเปิดร้านขายกระดาษเงินกระดาษทอง หลังจากแม่ของโจวเหมยฮุยหย่าขาดกับพ่อแล้วย้ายออกไปใช้ชีวิตกับผู้ชายคนอื่น พ่อของโจวเหมยฮุยก็แขวนคอตายที่ห้องนอนชั้นสอง หลังจากพ่อของโจวเหมยฮุยแขวนคอตายได้สี่ห้าวัน อาม่าของโจวเหมยฮุยถึงได้มาพบศพ ตอนที่อาม่าเข้าไปในบ้านก็พบว่าโจวเหมยฮุยในวัยเด็กหมดสติอยู่บนเตียงในร้านที่มีกลิ่นเหม็นอับเหมือนหนูตาย หลังพิธีศพของพ่อ อาม่าก็ได้ย้ายมาอยู่ที่ร้านขายกระดาษเงินกระดาษทองกับโจวเหมยฮุยและได้ทำการปรับปรุงชั้นสองเสียใหม่ให้เป็นห้องเช่าแก่พวกนักศึกษา

ผู้เขียนเขียนให้การปรากฏตัวของผีพ่อโจวเหมยฮุยเชื่อมโยงกับพัดลมแขวนเพดานให้ห้องที่เช่ามาตัวตาย ในฉากที่บรรยายถึงการปรับปรุงชั้นสองให้เป็นห้องเช่า ผู้เขียนเล่าเรื่องผ่านสายตาของ “ผม” ว่า “ห้องของพ่อโจวเหมยฮุยมีหน้าต่างที่เปิดไปด้านนอกได้บานหนึ่ง พวกเราไม่เคยไปยังห้องนั้น ได้แต่มองพัดลมแขวนเพดานในห้องนอนผ่านหน้าต่างชั้นสอง นักศึกษาที่ย้ายเข้าไปเปิดพัดลมแขวนเพดานไม่เปิดเครื่องปรับอากาศเพื่อประหยัดค่าไฟ ผมเห็นพัดลมแขวนตัวนั้นหมุนโยกไปมา รวากับมีของที่หนักมากถ่วงอยู่บนพัดลม (周美惠阿爸的卧室有个对外的窗户，我们没去过房间，只能透过二楼窗户看到卧室有个吊扇，搬进去的大学生为了省电费不开冷气只开吊扇，我看那个吊扇转得直直晃，好像有什么东西让它不堪负重。)” (Zhang Jiexiang, 2022: 63) และอีกฉากหนึ่งคือตอนที่โจวเหมยฮุยเป็นผู้เล่าเรื่องและพูดถึงเรื่องความทรงจำ โจวเหมยฮุยเล่าว่า “ไม่ว่าหน้าร้อนหรือหน้าหนาว ฉันมักได้ยินเสียงหมุนของพัดลมแขวนเพดานของห้องชั้นบนอยู่บ่อย ๆ แม้ว่าพัดลมแขวนเพดานในห้องจะถูกเอาออกไปตั้งแต่สมัยฉันเรียนชั้นประถมห้าแล้วก็ตาม (不管夏天或冬天，我常常都会听到楼上房间吊扇转动的声音，但其实房间里的吊扇，在我国小五年级的时候就拆掉了。)” (Zhang Jiexiang, 2022: 175) ผีพ่อโจวเหมยฮุยมักปรากฏตัวให้โจวเหมยฮุยเห็นในรูปแบบของความฝัน หลังจากเสียงหมุนของพัดลมแขวนเพดานและบางครั้งเขาก็มักปรากฏตัวพร้อมกับเพื่อนผีคนอื่น

ผู้เขียนไม่ได้เขียนให้การกลับมาปรากฏตัวของผีพ่อโจวเหมยฮุยผูกโยงกับการทำสิ่งที่ค้างคาใจของตนเองให้สำเร็จเหมือนตัวละครผีส่วนใหญ่ในวรรณกรรมที่มักกลับมาหาคนในครอบครัวเพราะมีความค้างใจบางประการ การปรากฏตัวของผีของพ่อโจวเหมยฮุยเกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์สองประการ หนึ่งคือเพื่อแสดงให้ผู้อ่านรู้ว่าโจวเหมยฮุยเป็นเหยี่ยวกวสวินฉั่งหรือบุคคลที่สามารถเห็นผีและติดต่อกับวิญญูณได้ สองคือเพื่อแนะนำให้โจวเหมยฮุยรู้จักกับคุณหมอหลูหรือหลู่ปิงชินเพื่อทำภารกิจเป็นสื่อกลางระหว่างหลู่ปิงชินกับภรรยาชื่อหลินซิวเหมยให้สำเร็จ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการกลับมาของผีพ่อโจวเหมยฮุยเกิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผีหลู่ปิงชิน แต่ความรักความห่วงใยที่พ่อมีให้โจวเหมยฮุยก็ถูกแสดงออกมาในตอนที่พ่อมาแนะนำให้โจวเหมยฮุยรู้จักกับผีหลู่ปิงชินด้วยการบอกโจวเหมยฮุยก่อนที่จะจากลากันว่า “อาฮุย ถ้าว่างค่อยมาก็ได้ ลูกมาครั้งหนึ่งก็เห็นดีเห็นชอบ รีบกลับไปพักผ่อน (阿惠，有闲才转来都好，你来

一逝伤忝，紧转去歇困。)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 176) นอกจากนี้การที่โจ้วเหม่ยฮู่อยู่ในวัยเด็กยังคงได้ยินเสียงพัดลมแขวนเพดานดังอยู่ตลอดเวลาที่อาศัยอยู่ในบ้านของพ่อแม่ว่าพ่อแม่จะให้คนมาถอดพัดลมตัวนี้นั้นออกไปแล้วก็แสดงให้เห็นว่าผีพ่อโจ้วเหม่ยฮู่ยังคงมาปรากฏตัวให้ลูกสาวเห็นเป็นประจำ หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าความทรงจำเกี่ยวกับพ่อเป็นความทรงจำที่โจ้วเหม่ยฮู่ในวัยเด็กหวนระลึกถึงอยู่บ่อยครั้ง

ผีหลู่ปิงซิน หลู่ปิงซินเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริงในประวัติศาสตร์ได้หวน เขาเป็นหนึ่งในเหยื่อจากความรุนแรงในเหตุการณ์สองสองแปด (二二八事件)¹⁰ ผู้เขียนเขียนให้โจ้วเหม่ยฮู่รับหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างหลู่ปิงซินกับหลินชิวเหมยผู้เป็นภรรยาในฉากที่หลินชิวเหมยกำลังทำพิธีเซ่นไหว้หลู่ปิงซินผู้ถูกรัฐบาลยิงเป้าประหารชีวิตหน้าสถานีรถไฟจังหวัดจยาอี โจ้วเหม่ยฮู่เป็นสื่อกลางนำคำพูดสั่งเสียของผีหลู่ปิงซินถ่ายทอดให้แก่หลินชิวเหมยและลูกชาย รวมถึงช่วยนำผ้าห่อสร้อยทองแหวนทองที่หลู่ปิงซินซ่อนไว้บนช็อกกลางห้องโถงใหญ่ของบ้านมอบให้แก่หลินชิวเหมย อันที่จริงก่อนหน้าการปรากฏตัวของโจ้วเหม่ยฮู่ หลินชิวเหมยและลูกชายก็เคยเห็นผีหลู่ปิงซินมาก่อนแต่ไม่สามารถสื่อสารกับเขาได้ การมาถึงของโจ้วเหม่ยฮู่ที่สามารถติดต่อกับผีและวิญญาณได้ช่วยให้ภารกิจที่ไม่เสร็จสิ้นของหลู่ปิงซินสำเร็จ นั่นคือเขาได้มอบของมีค่าที่เขาเก็บไว้ให้แก่ภรรยาเพื่อไว้ใช้ในภายภาคหน้า

ผีเร่ร่อน ผีเร่ร่อนสองตัวในกองลาดตระเวนยามดึกของเหล่าวิญญาณที่มีลักษณะคล้ายพิธีแห่เทพเจ้าตามศาลเจ้าถูกถ่ายทอดโดยตัวละคร “ผม” ในรูปแบบของความฝัน “ผม” ซึ่งไปพักที่บ้านอาม่ากับลูกพี่ลูกน้องได้ฝันถึงผีผู้หญิงชุดขาวถือร่มดำ จากนั้นผมก็วิ่งหนีผีไปยังทางเข้าของสุสานศพไร้ญาติก่อนที่จะได้พบกับขบวนแห่วิญญาณเร่ร่อนหรือที่เรียกในนวนิยายว่า “การออกลาดตระเวนของเยี่ยกวน (夜官巡场)” เมื่อ “ผม” ได้เดินตามขบวนแห่ไปจนถึงถนนที่สองข้างทางปลูกต้นมะม่วงเรียงราย วิญญาณผีที่เดินอยู่ในขบวนต่างก็ทยอยกันกระโดดขึ้นบนกิ่งมะม่วง จากนั้น “ผม” จึงสังเกตเห็นว่าผีแต่ละตัวมองไปยังช่องว่างระหว่างกิ่งมะม่วงซึ่งในเวลานั้นมีภาพปรากฏขึ้นมาเป็นภาพที่ผีเหล่านั้นได้กลับไปหาคนในครอบครัว

“ผม” มองเห็นผีผู้ชายตนแรกกำลังมองภาพของแม่ของตนเอง ในภาพแม่ให้ন্ধภรรยาทำพิธีกว้อลั่วอิน (观落阴) เพื่อติดต่อกับลูกชายของตนเองที่เสียชีวิตไปแล้ว เพื่อสอบถามวิญญาณของลูกว่าศพของเขาถูกฝังอยู่ที่ใด ตลอดพิธีผู้เป็นแม่ร้องเรียกลูกชายของตนเองสลับกับร้องไห้แต่ก็ไม่สามารถติดต่อกับวิญญาณของลูกได้ ในขณะที่ผีลูกชายที่มองภาพของแม่ผ่านช่องว่างระหว่างกิ่งมะม่วงก็ได้แต่สะอึกสะเอื้อนแล้วร้องบอกแม่ว่า “แม่ แม่จ๋า ฉันอยู่ตรงนี้ แม่อย่าร้องไห้แบบนี้เลยอย่าทำแบบนี้เลย (阿母，阿母啊！我仔遮啦，你袂阁按呢哭啊啦，毋通按呢啦。)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 209)

ในส่วนของผีผู้ชายตัวที่สอง “ผม” เห็นเขามองเห็นตนเองเปลี่ยนมาใส่ชุดสูท ในมือถือซองเอกสารที่ด้านหนึ่งมีอักษร 文เขียนอยู่ โดยที่อีกด้านหนึ่งมีอักษร 平反 เขียนอยู่ ในภาพนั้นยังมีหญิงสาวอีกคนอยู่ด้วย หญิงสาวมองไปที่ผู้ชาย ผู้ชายที่รู้ว่าหญิงสาวไม่ได้ยินเสียงมองหญิงสาวด้วยสายตาที่อบอุ่นและพร้อมจะปกป้อง พร้อมทั้งนำเอกสารในมือให้หญิงสาวดู หญิงสาวเหมือนจะพูดอะไรบางอย่างแต่ภาพนั้นก็หายไปเสียก่อน รอยยิ้มของผีผู้ชายค่อย ๆ เลือนไป พร้อมกับน้ำตาที่ไหลลงมา ผีผู้ชายถอดชุดสูทออกเก็บอย่างระมัดระวังและนั่งสงบจิตสงบใจ

หากเปรียบเทียบกับผีหลู่ปิงซินที่สามารถทำภารกิจได้สำเร็จจากการช่วยเหลือของโจ้วเหม่ยฮู่ ผีไร้ญาติทั้งสองคนกลับไม่สามารถติดต่อกับญาติและคนในครอบครัวผ่านคำพูดได้ ผีตัวแรกไม่สามารถบอกกับแม่ของตนเองได้ว่าตัวเองอยู่ที่ใด ในขณะที่ผีตัวที่สองทำได้เพียงสื่อสารผ่านตัวอักษรสองตัวคือ 平反 ที่มีความหมายว่าล้างมลทินเท่านั้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าความล้มเหลวในการสื่อสารกับคนในครอบครัวของผีทั้งสองคนไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นภารกิจที่ล้มเหลว เพราะ

¹⁰ เหตุการณ์สองสองแปดหมายถึงเหตุการณ์การประท้วงรัฐบาลก๊กมินตั๋งของประชาชนชาวไต้หวันในปี ค.ศ. 1947 ซึ่งนำไปสู่การปราบปรามที่รุนแรงและมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องของความขัดแย้งระหว่างพลเมืองชาวไต้หวันกับรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งที่เข้ามายึดครองไต้หวันต่อจากญี่ปุ่นหลังจากญี่ปุ่นยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขในสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1945

ภารกิจการปรากฏตัวของผีเร่ร่อนทั้งสองให้ตัวละคร “ผม” เห็นก็เพื่อสื่อสารไปยังผู้อ่านให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงเรื่องราวและชะตากรรมของพวกเขาผู้ซึ่งเป็นเหยื่อความรุนแรงของรัฐ

การกลับมาปรากฏตัวต่อหน้าคนในครอบครัวหรือคนรักของผีในดวงไฟ ไม่ว่าการกลับมาปรากฏตัวนั้นเกิดขึ้นจริงหรือเป็นเพียงภาพความฝันของวิญญาณเหล่านั้น ล้วนแสดงให้เห็นความผูกพันที่ตัวละครมีต่อคนในครอบครัว และในอีกทางหนึ่งก็เป็นการแสดงถึงการระลึกความทรงจำเกี่ยวกับผู้ล่วงลับของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ นอกจากนี้การกลับมาของตัวละครผีเหล่านั้นยังแสดงถึงความปรารถนาที่จะกลับมาทำภารกิจที่ไม่สำเร็จให้แล้วเสร็จ ซึ่งภารกิจนั้นอาจไม่ใช่แค่เพื่อส่งสารสุดท้ายต่อคนในครอบครัว แต่คือการส่งต่อความทรงจำบาดแผลและเรื่องราวการใช้ความรุนแรงของรัฐ ต่อประชาชนไปยังคนรุ่นต่อไป

ผีผู้หญิงผู้ถูกกดทับด้วยอำนาจปีศาจไทย

ในวรรณกรรมได้หวนสมัยใหม่ ผีผู้หญิงส่วนใหญ่มักถูกตีความว่าเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อของสังคมปีศาจไทย ผีผู้หญิงปรากฏตัวเพื่อส่งเสียงให้สังคมได้รับรู้ถึงความอยุติธรรมที่ตนเองได้รับและเพื่อทำสิ่งที่ตนไม่สามารถกระทำได้ในยามที่มีชีวิตอยู่ภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ ในนวนิยายเรื่องเยี่ยงกวนสวีนฉิ่งปรากฏเรื่องเล่าและเรื่องราวของผีผู้หญิงจำนวนมาก อาทิ ผีผู้หญิงที่ประจำอยู่ในห้องอาบน้ำ ผีเก้าอี้ (椅仔姑) ผีผู้หญิงใต้เสาไฟฟ้า ผีผู้หญิงกลางทุ่งนา ผีผู้หญิงในป่า โดยที่เรื่องเล่าเกี่ยวกับผีผู้หญิงเหล่านี้ตัวละคร “ผม” เป็นมักผู้เล่า ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ตรงของผมและบางส่วนก็เป็นเรื่องที่ “ผม” ได้ยินมาอีกทีหนึ่ง

สาเหตุของการปรากฏตัวของผีผู้หญิงในดวงไฟส่วนใหญ่ถูกอธิบายอย่างหลากหลาย นักพรตลัทธิเต๋าและคนในศาลเจ้ามักอธิบายว่าการปรากฏตัวของผีผู้หญิงเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่แห่งนั้นมีพลังหยาง (阳气) น้อยเกินไป มีพลังหยิน (阴气) มากเกินไป อาทิ ผีผู้หญิงในห้องน้ำ ผีผู้หญิงในป่าไฟ ซึ่งสถานที่เหล่านั้นถูกอธิบายว่าเป็นสถานที่ที่ไม่ถูกแสงแดด มีดสลับ ขึ้นฉะและสกปรก ซึ่งในกรณีที่สามารถทำพิธีขับเป่าวิญญาณได้ สถานที่เหล่านั้นก็จะเปลี่ยนไปมีสภาพที่สะอาดและแห้งมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็มีคำอธิบายเชิงวิชาการจากหนังสือที่ “ผม” เคยอ่านว่าผีห้องสุขา (紫姑) และผีเก้าอี้คือทางออกของผู้หญิงและเด็กที่ถูกทรมาณภายใต้ลัทธิขงจื้อ อาทิ เรื่องเล่าของผีเก้าอี้ที่เชื่อว่าเป็นวิญญาณของเด็กหญิงที่ถูกพี่สะใภ้ทำร้ายจนเสียชีวิตตั้งแต่อายุสามขวบ ดังจะเห็นจากคำอธิบายตำนานของผีเก้าอี้ที่ผู้เขียนแทรกไว้โดยใช้อักษรตัวหนาสะลับไปมากับการเล่าเรื่องของตัวละคร “ผม” ที่ว่า “หากต้องการให้ผีเก้าอี้จากไปต้องพูดว่าพี่สะใภ้มาสิ ผีเก้าอี้ก็จะจากไป เพราะว่าตอนผีเก้าอี้เป็นเด็กหญิงอายุสามขวบ เธอถูกพี่สะใภ้ทำร้ายจนตาย เธอจึงกลัวพี่สะใภ้ (若欲椅仔姑离开爱讲：嫂仔来啊。椅仔姑就走啊，因为伊三岁予伊的阿嫂害死，会惊伊嫂仔。)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 135)

ผีผู้หญิงอีกคนที่สะท้อนภาพของผู้หญิงผู้ตกเป็นเหยื่อของผู้ชายและสังคมปีศาจไทยที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายและกดขี่ผู้หญิงคือผีผู้หญิงผมยวไร้ชูดขาวที่บ้านของอาเจ้อ (阿哲) อาเจ้อเป็นเพื่อนสนิทของ “ผม” “ผม” มักไปเล่นที่บ้านอาเจ้อและได้นั่งฟังอาเจ้อเล่นเปียโน บ้านของอาเจ้อมีลักษณะพิเศษคือมีดสลับอยู่ตลอดเวลา “ผม” บรรยายถึงบ้านของอาเจ้อไว้ว่า “บ้านเขาพวกเขาแม้ว่าจะอยู่ข้างสถานีตำรวจ แต่เพราะอยู่ใกล้ต้นมะม่วงอายุร้อยปีมากเกินไป เงามันมะม่วงบังแสงอาทิตย์ บ้านของพวกเขาจึงมีดสลับไม่ว่าจะในเวลากลางวันหรือกลางคืน..... (他们的家虽然在派出所旁边，但是百年的芒果树离家太近，树荫都遮住阳光，不管白天黑夜，他们家都阴森森的……)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 197) ลักษณะของบ้านเช่นนี้เป็นที่เชื่อกันว่าจะนำพามาแต่สิ่งไม่ดี สิ่งอัปมงคล อาเจ้อเชื่อว่าพ่อกับแม่ของเขาหย่าขาดจากกันเพราะอาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ นอกจากนี้บ้านหลังนี้ยังมีผีอยู่ร่วมกันกับพวกเขาอีกด้วย

ผีที่ปรากฏตัวในบ้านอาเจ้อเป็นผีผู้หญิงผมยวไร้ชูดขาว ตามคำบอกเล่าของอาเจ้อผีตนนี้ปรากฏตัวถี่มากขึ้นหลังจาก

พ่อของอาเจ๋อย้ายออกจากบ้าน บางครั้งอาเจ๋อคิดว่าแม่ของตัวเองคุยกับผีได้ เพราะแม่มักคำทอ พุดพรำ ร้องไห้ราวกับว่ามีอีกคนหนึ่งอยู่ด้วย บางครั้งอาเจ๋อก็คิดว่าแม่ของตนเองเป็นผี เพราะมีอยู่ครั้งหนึ่งที่อาเจ๋อซ้อมเปียโนอยู่แล้วรู้สึกว่ามีคนมองอยู่ด้านหลัง พออาเจ๋อเล่นเปียโนจบเพลงหันกลับไปมองก็พบว่าผีผู้หญิงยืนมองเขาอยู่ตรงมุมกำแพงจริง แต่ในช่วงพริบตาผู้หญิงคนนั้นก็หายไป และใบหน้าของผู้หญิงคนนั้นก็คือใบหน้าแบบเดียวกันกับแม่ของอาเจ๋อ

นอกจากผีจะปรากฏตัวให้อาเจ๋อเห็นแล้ว ผีก็ยังปรากฏตัวให้แก่บุคคลอื่นเห็นด้วย “ผม” ก็ได้เห็นผีผู้หญิงในบ้านของอาเจ๋อในวันที่แม่ของอาเจ๋อตีอาเจ๋อด้วยไม้แขวนเสื้อซึ่งเป็นสิ่งที่แม่ทำเป็นประจำ เวลานั้น “ผม” ก็เหมือนจะเห็นผียืนข้างหลังแม่ของอาเจ๋อ แม่ของอาเจ๋อเองก็ได้เห็นผีผู้หญิงหลังจากวันที่เธอได้ตีอาเจ๋ออย่างหนักและอธิบายว่าการที่เธอทำเช่นนั้นเพราะเธอถูกผีตนนั้นสิง

ในตัวละครปรากฏตัวของผีผู้หญิงชุดขาวถูกอธิบายว่าสัมพันธ์กับการที่บ้านของอาเจ๋อถูกต้นมะม่วงร้อยปีบังจึงขาดพลังหยั่ง อาเจ๋อเชื่อว่าสิ่งอัปมงคลที่เกิดขึ้นในบ้านของตน ไม่ว่าจะเป็นการหย่าขาดของพ่อกับแม่ หรือการปรากฏตัวของผีผู้หญิงชุดขาวล้วนสัมพันธ์กับการที่บ้านของเขาถูกเงามะม่วงร้อยปีบดบังตลอดเวลา และหากในบ้านมีพลังหยั่งมากขึ้นผีก็จะไม่ปรากฏตัวออกมา เหมือนคำพูดของเขาที่ว่า “ขอเพียงคนเยอะ ในบ้านมีพลังหยั่งมากพอก็จะไม่มีผี แม่ก็จะไม่ถูกผีเข้าสิง..... (只要人多, 家里的阳气足就不会闹鬼, 阿母就不会被煞着……)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 199) คนคุมศาลเจ้าที่แม่ของเจ๋อไปขอคำแนะนำเรื่องผีก็อธิบายไปในทางเดียวกันว่า “บ้านหลังนั้นตั้งแต่สร้างมาก็ไม่เคยถูกแดด ถนนที่เต็มไปด้วยต้นมะม่วงอายุร้อยปีกินแสงแดดจนหมดสิ้น ในบ้านหลังนั้นก็มียารมย์ของคนอยู่ ไม่ว่าจะเป็ยารมย์ในด้านดีหรือารมย์ในด้านร้าย ต่างก็เป็นอาหารของผีวิญญาณเร่ร่อน บ้านพวกเธอถูกเวินเสิน¹¹เข้าสิง..... (那间房子从建好开始就没晒过太阳, 百年的芒果树道把阳光都吃掉了, 屋子里面有人的感情在, 好的感情、坏的感情, 这些都是游荡孤魂的粮食, 你们家就是被瘟神煞着……)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 202)

อย่างไรก็ตาม ในตัวบทผู้เขียนก็ได้เขียนเชื่อมโยงการปรากฏตัวของผีเข้าไว้กับแม่อาเจ๋อด้วยเช่นกัน อาทิ การที่ผีผู้หญิงปรากฏตัวถึงขั้นเมื่อพ่อแม่อาเจ๋อหย่าขาดจากกันแล้วพ่อย้ายออกจากบ้าน การที่อาเจ๋อเห็นหน้าของผีที่จ้องมองตนเองอยู่ทางด้านหลังว่าเป็นใบหน้าของแม่ การที่ “ผม” เหมือนเห็นผีผู้หญิงยืนอยู่ด้านหลังแม่ของอาเจ๋อตอนแม่หวดไม้แขวนเสื้อลงบนขาของอาเจ๋อ การที่อาเจ๋อถามว่าทำไมแม่ถึงคำทอ รำไห้ และพูดคนเดียว หรือว่าแม่คุยกับผี ไปจนถึงการที่แม่อธิบายกับคนอื่นว่าพฤติกรรมแปลกประหลาดของตนเองเกิดจากการถูกผีเข้า การเชื่อมโยงระหว่างแม่อาเจ๋อกับผีผู้หญิงชุดขาวเปิดพื้นที่ในการตีความว่าผีผู้หญิงชุดขาวอาจจะเป็นภาพสะท้อนอารมย์ในด้านลบของแม่อาเจ๋อ ผีผู้หญิงชุดขาวเป็นตัวแทนของแม่ของอาเจ๋อที่ถูกกระทำโดยสังคมปิตาธิปไตย

เมื่อย้อนกลับไปดูคำบอกเล่าของอาเจ๋อจะพบว่าแม่อาเจ๋ออาจไม่ใช่คนที่เกิดและเติบโตที่ฮั่วเซาจวง (火烧桩) แต่น่าจะย้ายมาที่นี้หลังแต่งงานกับพ่อของอาเจ๋อ แม่ของอาเจ๋อจึงไม่น่าจะคุ้นเคยกับชีวิตในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ การไม่คุ้นชินกับสภาพแวดล้อมและสังคมใหม่สุดท้ายแล้วทำให้แม่ของอาเจ๋อเกิดความผิดปกติทางอารมย์ และอาการดังกล่าวรุนแรงมากขึ้นเมื่อแม่ของอาเจ๋อหย่าขาดจากสามี ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมคำทอ ร้องไห้ และพูดคนเดียว นอกจากนี้การเป็นแม่หม้ายที่ถูกสามีทอดทิ้งในสังคมชนบทที่มีขนาดเล็กและทุกคนรู้จักกันหมดโดยที่ตนเองเป็นคนต่างถิ่นน่าจะสร้างแรงกดดันเป็นทวีคูณให้แก่แม่ของอาเจ๋อจนแสดงออกผ่านความเข้มนงหวดที่มีต่ออาเจ๋อผู้เป็นลูกชายเพียงคนเดียว ความวิตกกังวลที่เกิดจากสายตาของสังคมที่จับจ้องตลอดเวลาแสดงออกมาอย่างชัดเจนในวันที่แม่ของอาเจ๋อหวดอาเจ๋อด้วยไม้แขวนเสื้ออย่างไม่ยั้งพร้อมกับพูดว่า “แกรู้ไหมว่าบ้านข้าง ๆ เขามองพวกเราว่ายังไง ทำไมแม่ถึงไม่ได้เรื่องแม่แต่น้อย (你知影厝边隔壁拢按怎看咱无? 你为啥物拢无爱较有出脱欸!)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 201)

¹¹ ผีที่ก่อให้เกิดโรคและโรคระบาด

นอกจากเชื่อมโยงแม่ของอาเจอกับผีผู้หญิงชุดขาวในบ้านของอาเจอ ผู้เขียนยังเชื่อมโยงเรื่องราวในบ้านของอาเจอ เข้ากับผีผู้หญิงชุดขาวอีกตนผู้ซึ่งถูกชายที่มีความสัมพันธ์ด้วยฆาตกรรม โดยให้ “ผม” นึกถึงเรื่องราวของผีผู้หญิงตนนั้นตอนที่ ผีผู้หญิงชุดขาวยืนอยู่ด้านหลังแม่ของอาเจอในวันที่แม่ตีอาเจอ “ผม” เล่าว่าในวัยเด็กเคยฝันถึงผู้หญิงชุดขาวคนหนึ่งติดต่อกัน หลายวัน เธอเล่าเรื่องที่เธอไปรู้จักผู้ชายไม่ดีคนหนึ่งให้ผมฟัง เธอมีความสัมพันธ์กับเขา จนถึงวันที่ทั้งสองทะเลาะกันและเธอ ถูกผู้ชายคนนั้นฆ่าตาย ผีผู้หญิงชุดขาวอธิบายสถานที่ที่ผู้ชายคนนั้นฝังศพเธออย่างละเอียดเหมือนต้องการให้ “ผม” จำไว้ แต่ “ผม” ในขณะนั้นมีแต่ความรู้สึกหวาดกลัวและนิยามความฝันนั้นว่าเป็นฝันร้าย

ผู้วิจัยเห็นว่าการเชื่อมโยงเรื่องราวของผู้หญิงชุดขาวในฝันของ “ผม” เข้ากับเรื่องราวของแม่ของอาเจอสะท้อนให้เห็นถึงชะตากรรมของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อของผู้ชายภายใต้สังคมปิตาธิปไตย ผีผู้หญิงชุดขาวกับแม่ของอาเจอมีชะตากรรมแบบเดียวกันคือไปรู้จักผู้ชายที่ปฏิบัติไม่ดีกับตัวเอง เกิดการทะเลาะวิวาทและสุดท้ายก็ถูกฆ่าตาย จะต่างกันก็ตรงที่ผีชุดขาวถูกทำให้ตายทางร่างกายแต่แม่ของอาเจอถูกทำให้ตายทางสังคมผ่านการหย่าร้าง ความโกรธแค้นและการครวญครางของแม่ของอาเจอจึงเป็นการแสดงออกทางอารมณ์แบบเดียวกันกับผีผู้หญิงชุดขาวในฝันของ “ผม” ที่เป็นเหยื่อผู้ได้รับความยุติธรรมและความกดดันจากสังคมปิตาธิปไตย เสียงร้องของผู้หญิงทั้งสองจึงเป็นการเปล่งเสียงของผู้เป็นชายขอบทางสังคมที่ต้องการบอกเล่าเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกของพวกเธอ เป็นเสียงที่ร้องขอความเห็นใจและความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตามสังคมก็ยังคงตีความว่าเสียงของพวกเธอที่เปล่งออกมาเป็นเสียงที่ไม่ปกติและน่ากลัวเห็นได้ปฏิกิริยาที่อาเจอมีต่อแม่และ “ผม” มีต่อผู้หญิงชุดขาวในฝัน และยังคงอธิบายเสียงกรีดร้องเพื่อเรียกหาความยุติธรรมเหล่านั้นว่าเกิดขึ้นจากภาวะที่ไม่ปกติอันมีสาเหตุจากสถานที่เหล่านั้นมีพลังหยินมากเกินไป สิ่งที่น่าสนใจคือสุดท้ายแล้ว เมื่อแม่ของอาเจอตระหนักว่าตนเองมีความผิดปกติทางอารมณ์และตีความว่าตนเองถูกผีเข้า ก็ได้ไปขอคำแนะนำจากคนดูแลศาลเจ้า คนดูแลเฝ้านอกจากจะให้ยันต์แก่แม่ของอาเจอเพื่อมาใช้กันผีแล้ว ยังให้นามบัตรคลินิกสุขภาพจิตที่ลูกสาวของตนเองเปิดกับแม่ของอาเจอด้วย โดยกล่าวว่า “.....ไปหาเขาที่คลินิก ถูกของแบบนั้นเข้าสิ่งไม่ดีต่อสุขภาพ เดี่ยวเขาจะช่วยดูแลเธอเอง (.....去揣伊挂号, 予彼种物件附身会伤身体, 阮查某团会共你調理。)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 202) ผู้วิจัยเห็นว่าการที่ผู้ดูแลศาลเจ้าให้นามบัตรของคลินิกสุขภาพจิตแก่แม่ของอาเจอไปพร้อมกับยันต์กันผีแสดงให้เห็นถึงการหลอมรวมระหว่างความเชื่อท้องถิ่นกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างแนบเนียน ผู้เขียนนำเสนอข้อเท็จจริงอีกชุดหนึ่งที่แตกต่างจากความเชื่อในสังคมโดยไม่ปฏิเสธความเชื่อดั้งเดิม นั่นคือความผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรมที่รุนแรงของแม่อาเจอเป็นอาการทางจิตเวชที่อาจเกิดจากความเครียดจากการหย่าร้างกับอดีตสามี และสิ่งที่สามารถรักษาอาการนี้ได้ไม่ใช่แค่ยันต์จากศาลเจ้าแต่เป็นจิตแพทย์

ผีเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐ

ในวรรณกรรมใต้หวันร่วมสมัย นอกจากผีจะถูกใช้เป็นตัวแทนของผู้เป็นชายขอบและผู้ถูกกดขี่ทางสังคมแล้ว ผียังถูกใช้เป็นตัวแทนของอดีตและผู้บอกเล่าอดีตให้แก่ผู้อ่าน โดยเรื่องเล่าจากอดีตมีตั้งแต่อดีตที่รุ่งโรจน์ไปจนถึงอดีตที่ขมขื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความทรงจำใหม่เกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีตให้แก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนใช้เรื่องราวการกลับมาเพื่อติดต่อกับครอบครัวและคนรักของตัวเองครมผีสามตนคือหมอลูปิงชินกับผีเร่ร่อนอีกสองตนเพื่อบอกเล่าความรุนแรงของรัฐที่กระทำต่อประชาชนใต้หวันในช่วงเหตุการณ์สองสองแปด ซึ่งเป็นการเหตุการณ์ที่รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งใช้กำลังปราบปรามชาวใต้หวันในปี ค.ศ. 1947 อันทำให้มีผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต และสูญหายจำนวนมาก

ในตอนที่ใจหมอยู่เป็นสื่อกลางระหว่างลูปิงชินกับหลินชิวเหมยผู้เป็นภรรยา คำพูดของหลินชิวเหมยหลังจากจูดรูปไหว้บอกลูปิงชินสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงที่รัฐกระทำต่อประชาชนและความหวาดกลัวของประชาชนชาวใต้หวันภายใต้รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งที่เป็นเสมือนเจ้าอาณานิคมจากจีนแผ่นดินใหญ่

“อาซิน ฉันรู้ว่าพี่จะไม่กลับมาแล้ว ฉันได้ยินเสียงพี่ร้องไห้ที่สวนหลังบ้านเราทั้งคืน วันนั้นที่พี่กลับมา เลือดเต็มตัวไปหมด รุตรตรงหน้าอกมีแต่เลือดนากลัว่มาก พี่หมอบร้องไห้อยู่บนโต๊ะ ตอนนั้นฉันก็รู้แล้วว่าพี่จะไม่กลับมาอีก มีอยู่คืนหนึ่ง ลูกชายของพวกเรารบอกกับฉันว่า เขาเห็นพ่อยืนอยู่นอกมุ้ง เวลานั้นฉันรู้เสียยิ่งกว่ารู้อีกว่า พี่จะไม่มามีวันกลับมาอีกตลอดกาล..... มีอย่างเดียวที่ฉันไม่เข้าใจคือเมื่อไหร่กันที่พวกเราจะไม่ต้องหวาดกลัวว่าตัวเองจะต้องตายจากปากกระบอกปืนกลอีก (阿钦, 我知影你是袂阁转来矣。我有听着你佇厝外哭规暝的声, 彼工你转来, 规身躯全全血, 胸坎的血空足惊人, 你复佇桌仔顶哭, 彼阵, 我就知影你袂阁转来矣。咱的厝团有一暗共我讲, 伊看着阿爸倚佇蠔罩外口, 彼阵, 我阁较知影, 你是永远永远袂阁转来矣.....我想无, 咱爱当时才毋免惊死踏机关銃口?)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 177-178)

ในตอน “ผม” ได้เห็นภาพความฝันของผีเร่ร่อนทั้งสองคนที่ต้นมะม่วง ภาพของผีเร่ร่อนตนแรกผู้พยายามสื่อสารกับแม่ของตนเองก็แสดงให้เห็นถึงความแตกสลายทางจิตใจของผู้เป็นญาติของเหยื่อความรุนแรง คำพูดของผู้เป็นแม่ร้องเรียกหาวิญญาณลูกในขณะนั่งปิดตาในพิธีกวนลั่วอินที่ว่า “อาฝู อาฝูเอ๋ย รีบมาเจอแม่เออะ รีบมาหาแม่เออะ รีบมาบอกแม่ว่าลูก ลูกฝังอยู่ที่ไหน อาฝูเอ๋ย (阿富, 阿富啊喔, 紧来看阿母喔, 紧来揣阿母喔, 紧来共阿母讲你埋佇佗喔, 阿富啊喔!)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 209) เมื่อประกอบกับภาพของผีอาฝูบนต้นมะม่วงที่พยายามร้องบอกแม่ว่าตัวเองอยู่ที่นี้ แต่แม่ที่อยู่ในภาพที่ปรากฏในช่องว่างระหว่างกิ่งมะม่วงไม่สามารถได้ยินเสียงของตนได้เพราะทั้งสองอยู่คนละหัวเวลากัน ยิ่งตอกย้ำถึงความเจ็บปวดของญาติของเหยื่อจากการพลัดพรากที่ไม่มีวันหวนคืน ไม่สามารถแม้แต่จะนำศพของบุคคลอันเป็นที่รักมาประกอบพิธีตามความเชื่อและศาสนาของตนเองได้ จนวิญญาณของลูกต้องกลายเป็นผีเร่ร่อน¹² นอกจากนี้การที่ผู้เขียนให้ผีลูกชายเป็นผีเร่ร่อนที่ไม่มีชื่อแซ่ยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าจะจะเป็นใครก็ได้หรืออีกนัยหนึ่งคือชาวไต้หวันทุกคนในช่วงเวลานั้นล้วนสามารถตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากรัฐได้

นอกจากนำเสนอความรุนแรงของรัฐและบาดแผลทางจิตใจที่เกิดแก่ญาติของเหยื่อผู้เสียชีวิตแล้ว ผู้เขียนยังถามหาความยุติธรรมให้กับเหยื่อผู้เสียชีวิตผ่านเรื่องราวของผีเร่ร่อนคนที่สอง ของเอกสารที่ผีเร่ร่อนยื่นให้หญิงสาวที่ด้านหนึ่งเขียนว่า 平反 (คืนความเป็นธรรม) อาจหมายถึงการไหว้วานให้คนรุ่นหลังเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่บรรดาเหยื่อผู้เสียชีวิตจากความรุนแรงที่กระทำโดยรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าพยายามขับเคลื่อนตั้งแต่เข้าศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา¹³ ในชื่อของกระบวนการสร้างความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน (转型正义) เพื่อคืนความเป็นธรรมให้แก่ผู้สูญหายและผู้เสียชีวิตที่เกิดจากความไม่ใช้ความรุนแรงของรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งตั้งแต่พรรคก๊กมินตั๋งเข้ามาปกครองไต้หวันในปี ค.ศ. 1945 นอกจากนี้ภาพของผีเร่ร่อนที่รอยยิ้มหายไปและหลังน้ำตาหลังจากที่เขาพยายามจะพูดบางสิ่งกับหญิงสาว แต่ไม่สามารถทำได้สะท้อนความอัดอั้นของการไม่ได้รับความเป็นธรรมของเหยื่อผู้เสียชีวิตและช่วยเน้นย้ำแก่ผู้อ่านว่ายังคงมีผู้สูญหายและผู้เสียชีวิตที่ยังไม่ได้รับความยุติธรรม และเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐเหล่านั้นมีอีกเป็นจำนวน ดังจะเห็นได้จากการบรรยายภาพผีเร่ร่อนบนต้นของมะม่วงที่ตัวละคร “ผม” ได้เห็นในคำศินนั้นที่ว่า “มีคนยืนอยู่บนต้นมะม่วงทุกต้น ทั้งสองฟากถนน ในความฝันถนนเส้นนี้เหมือนจะยาวเป็นพิเศษ ต้นมะม่วงปลูกเรียงยาวไปข้างหน้ามองไม่เห็นจุดสิ้นสุด..... (两侧的芒果树上都有人, 在梦里这条路似乎特别长, 芒果树一直往前延伸, 几乎看不到尽头.....)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 210)

¹² ตามความเชื่อของจีนโบราณ ผีที่ไม่ได้รับการจัดพิธีศพและพิธีฝังที่ถูกต้องตามประเพณีและความเชื่อจะกลายเป็นผีเร่ร่อน

¹³ มีการตั้งคณะกรรมการกองทุนรำลึกเหตุการณ์สองสองแปด (二二八事件纪念基金会) อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2007 และคณะกรรมการผลักดันการสร้างยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน (行政院推动转型正义会报) ในปี ค.ศ. 2022 เพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์สองสองแปด และผลักดันให้ประชาชนได้เข้าใจและตระหนักถึงประวัติศาสตร์บาดแผลของไต้หวันที่เกิดจากกระทำของรัฐ

คนเห็นผี: ผู้สร้างความทรงจำ ประวัติศาสตร์ สำนัก และอัตลักษณ์ความเป็นได้หัววัน

นอกจากผีจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องราวของผู้หญิงผู้ถูกกดทับในสังคมปิตาธิปไตยกับความทรงจำ ประวัติศาสตร์บาดแผลของเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐในเหตุการณ์สองแปดแปดแล้ว ผู้วิจัยพบว่าตัวละครตัวกลางผู้สามารถมองเห็น ได้ยิน และมีปฏิสัมพันธ์กับผีทั้งสองคนคือ “ผม” และโจวเหมยฮู่ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างและนำเสนอ ความทรงจำท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ได้หัววัน

ผู้เขียนสร้างประวัติศาสตร์เมืองหมินสยงผ่านเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับตำนานของเมือง ภูมิศาสตร์ของเมือง เหตุการณ์ ภัยธรรมชาติ โดยให้ตัวละคร “ผม” บรรยายถึงสถานที่ในหมินสยงหรือในชื่อเดิมคือฮั่วเซาจงซึ่งอาจเป็นการระลึกถึงหรือ การที่ตัวละครได้เดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้น จากนั้นผู้เขียนแทรกตำนาน เรื่องเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ หรือข้อความจากบันทึก ทางประวัติศาสตร์สลับกับเนื้อเรื่องที่ “ผม” เป็นผู้เล่า เช่น ประวัติที่มาของฮั่วเซาจง ในขณะที่ผู้เขียนให้ตัวละคร “ผม” เล่าถึง สถานที่และเรื่องราวของผู้คนในฮั่วเซาจง ผู้เขียนก็แทรกข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของชื่อฮั่วเซาจงจากคำบอกเล่าของคุณปู่อายุ ร้อยสองปีว่า “แต่ก่อนบ้านเรามีฉายาว่าฮั่วเซาจง¹⁴ เป็นชุมชนของคนจีนแคะ ที่มีชื่อว่าฮั่วเซาจงเพราะคนบ้านเราค่อนข้าง คุร้าย ในอดีตเคยมีพวกโจรมาไถเงินหมู่บ้านละแวกนี้ บ้านเราไม่มีเงิน ไม่อยากจ่าย ก็เลยจับหอกถือดาบไปสู้ตายกับพวกโจร ทวดบอกว่า ‘คนของรัฐไม่ไผ่หางมาสักตัว สู้แพ้สู้ชนะไม่รู้ แต่ที่แน่ ๆ คือบ้านเราถูกโจรเผา หลังจากนั้นคนบ้านอื่นเลยเรียก คนบ้านเราว่าฮั่วเซาจง’ (过去咱的庄头号做火烧庄，是一个客人仔庄，号做火烧桩是因为咱庄头的人较凶歹，较早有土匪到附近的庄头收钱，咱庄无钱毋愿交，提枪撵刀就欲和土匪摔拚，阿祖讲：‘官府连一只猫 拢无来。拍输拍赢毋知，但是庄头予土匪放火烧去，以后附近庄头的人拢叫咱庄，火烧庄。’)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 61-62) และเมื่อ “ผม” เล่าเรื่องคนในหมู่บ้านต่ออีกสักพัก ผู้เขียนก็แทรกประวัติของหมู่บ้านจาก บันทึก จังหวัดจยาอ์หรือจยาอ์เสี้ยนจื่อ (嘉义县志) ที่เขียนไว้ว่า “ชื่อดั้งเดิมของหมู่บ้านนี้คือไท่ผิงจง¹⁵ เมื่อมาถึงปีที่หนึ่งของ รัชศกถงจื่อ (ปี ค.ศ. 1862) เกิดกบฏไต้หวันเซิง (จราจลใต้เฉาซุน) คนในหมู่บ้านต่อสู้กับกลุ่มกบฏร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ พวก กบฏวางเพลิงเผาหมู่บ้าน จึงถูกคนจากหมู่บ้านอื่นเรียกว่าฮั่วเซาจง ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นเฮ้าโชวจง¹⁶ (本庄上早的名号 做太平庄，到同治元年（一八六二年）戴万生（戴潮春民乱）做乱，庄人随清朝官兵对抗戴万生，乱贼放 火烧庄，就予外庄的人讲是火烧桩，后来正名做好收庄。)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 62)

ประวัติศาสตร์เมืองหมินสยงที่ผู้เขียนสร้างขึ้นจากรายการของ “ผม” เรื่องเล่าของผู้คนในฮั่วเซาจงและบันทึกทาง ประวัติศาสตร์หลายชิ้นครอบคลุมตั้งแต่สมัยปลายราชวงศ์ชิง ยุคญี่ปุ่นปกครองไปจนถึงยุครัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋ง เหตุการณ์ สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อเมืองหมินสยงไปจนถึงได้หัววัน อาทิ การสร้างศาลเจ้าแม่กวนอิมในรัชศกเฉียนหลง กบฏไต้หวันเซิงในปี ค.ศ. 1862 แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 1906 การปลุกต้นไม้เพื่อเฉลิมการขึ้นครองราชย์ของ จักรพรรดิโชวะในปี ค.ศ. 1928 การสร้างฝายกักเก็บน้ำในช่วงปี ค.ศ. 1930-1933 ไปจนถึงเหตุการณ์สังหารหมู่ชาวไต้หวัน สองสองแปดในปี ค.ศ. 1947 ถูกนำเสนอแก่ผู้อ่านโดยไม่ได้เรียงลำดับเหตุการณ์ตามปีที่เกิดและมีลักษณะของการสลับ เรื่องราวไปมา เวกเช่นเดียวกับเวลาในตบถนวนนิยายที่ไม่ได้เป็นเส้นตรงจากอดีตมายังปัจจุบัน แต่มีลักษณะเป็นห่วงของ เหตุการณ์ที่ซ้อนทับกันไปมาที่เรื่องแต่งปะปนไปกับเรื่องจริง เหมือนกับที่ภูตผี เทพเจ้าปะปนไปกับวิถีชีวิตของผู้คนในหมินสยง อาจกล่าวได้ว่าผู้เขียนได้เขียนให้ภูตผีและวิญญาณกลายเป็นส่วนหนึ่งอันขาดไม่ได้ของประวัติศาสตร์เมืองหมินสยงรวมไป จนถึงได้หัววัน

¹⁴ มีความหมายว่าหมู่บ้านที่ถูกไฟเผา¹⁵ มีความหมายว่าหมู่บ้านแห่งสันติภาพ¹⁶ มีความหมายว่าหมู่บ้านที่ผลผลิตดี

ผู้วิจัยยังพบว่า การรับรู้การมีอยู่ของผีของตัวละคร “ผม” และโจวเหมยฮู่คือการรับรู้ถึงความทรงจำประวัติศาสตร์บาดแผลของเมืองหมินฮงและไต้หวัน ภาพและเสียงที่ “ผม” กับโจวเหมยฮู่ได้เห็นและได้ยินได้ทำให้อดีตเชื่อมต่อกับปัจจุบัน ทำให้ภาพและเสียงของผู้คนในประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนคิดว่าไม่ค่อยได้ถูกเห็น ไม่ค่อยได้ถูกได้ยิน ได้กลับเข้าสู่การรับรู้ของผู้อ่านอีกครั้ง ซึ่งในตวับทนวนิยายเรื่องนี้ก็คือเสียงและภาพของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สองสองแปดซึ่งเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เพิ่งถูกพูดถึงและได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมานี้หลังการเปลี่ยนรัฐบาลจากพรรคก๊กมินตั๋งที่ปกครองไต้หวันมาโดยตลอดตั้งแต่ปี ค.ศ. 1945 มาเป็นพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (民进党)¹⁷ ในปี ค.ศ. 2000 โดยที่ก่อนหน้านี้เหตุการณ์สองสองแปดเป็นเหตุการณ์ที่รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งหลีกเลี่ยงไม่กล่าวถึงและไม่ปรากฏในหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ในการศึกษาภาคบังคับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่าความทรงจำและประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นผ่านการมองเห็นและได้ยินผีของตัวละคร “ผม” และโจวเหมยฮู่ยึดโยงอย่างแนบแน่นกับแผ่นดินไต้หวันและความเป็นท้องถิ่นของไต้หวัน ผีที่โจวเหมยฮู่และ “ผม” สามารถรับรู้และสื่อสารได้ล้วนเป็นผีในไต้หวันและส่วนใหญ่มักเป็นผีในจังหวัดจยาอี้ ผีในตวับทจึงผูกยึดอยู่กับพื้นที่ เป็นความทรงจำในอดีตที่หลงเหลือในพื้นที่แล้วรอคอยการถูกค้นพบจากผู้ที่สามารถสัมผัสความทรงจำเหล่านั้นได้ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของโจวเหมยฮู่ที่ว่า “.....ฉันเคยลองสนทนากับเสียงเหล่านั้น แต่ว่าเสียงพวกนั้นไม่ตอบสนองเลยราวกับว่ามันเป็นเสียงที่ถูกบันทึกไว้ในอดีตและอยู่มาจนถึงเวลานี้ บังเอิญที่ฉันจูนรับช่องดังกล่าวพอดีก็เลยได้ยินเสียงที่ถูกอัดไว้เหล่านั้นออกมา คงเหมือนกับมีเครื่องรับสัญญาณเหล่านี้ในตัวฉันนั่นแหละ..... (.....我尝试过跟那些声音对话, 但那些声音都无知无觉, 就好像那是一段以前被录下来的声音, 一直到这个时候, 刚好我转到了某个频道, 刚好听见声音的播出一样, 我就像是内建了一台收音机吧. ....)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 178) และเมื่อผีหรือในอีกความหมายหนึ่งคือความทรงจำถูกผูกยึดกับท้องถิ่นและแผ่นดินไต้หวัน อดีตที่ถูกสร้างและนำเสนอออกมาจึงเกี่ยวพันอยู่กับท้องถิ่นและแผ่นดินไต้หวันเท่านั้น สำนึกและอัตลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่ผูกโยงอยู่กับความทรงจำและประวัติศาสตร์ของตัวละครในตวับทไม่ว่าจะเป็นผีหรือเป็นมนุษย์จึงถูกผูกโยงอยู่กับท้องถิ่นและไต้หวันเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังพบว่าการปฏิเสธความทรงจำและประวัติศาสตร์นอกไต้หวันอย่างประวัติศาสตร์จีนโบราณที่ส่วนใหญ่มีเนื้อหาครอบคลุมอยู่แค่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนจีนแผ่นดินใหญ่ดังจะเห็นได้จากคำพูดของโจวเหมยฮู่ที่กล่าวถึงการได้ยินเสียงพัดลมแขวนเพดานที่เป็นสัญญาณบอกการเชื่อมต่อกับความทรงจำในอดีตที่ว่า

“.....ตอนเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หากอาจารย์สอนเนื้อหาเกี่ยวกับฉินฮั่นชงหยวนหมิงชิง¹⁸ ก็จะไม่มียะไรเกิดขึ้น แต่เมื่ออยู่ชั้นมัธยมสาม ตอนทีวิชาประวัติศาสตร์เรียนมาจนถึงช่วงท้ายเหลืออีกสองครั้งก็จะจบ ในหนังสือเรียนปรากฏว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไต้หวัน มีอยู่นิดเดียวไม่เยอะเลย พออาจารย์สอนถึงเหตุการณ์สองสองแปด เรื่องราวของเฉินเฉิงปัว¹⁹ ชื่อเฉพาะพวกนี้ เสียงของพัดลมแขวนเพดานก็ดังขึ้นข้างหูฉัน..... (.....上历史课的时候如果是讲秦汉宋元明清就没什么影响, 但国三的时候, 我们历史课即将进入尾声, 大概剩下两堂课历史课就要结束, 课本上出现台湾的历史, 薄薄的不太多, 讲到二二八、陈澄波这几个名词、人名的时候, 吊扇的声音几乎是贴在耳边作响.....)” (Zhang Jiaxiang, 2022: 178-179)

¹⁷ พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าเป็นพรรคที่ก่อตั้งโดยชาวไต้หวันที่ไม่ใช่ชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ที่อพยพมาพร้อมกับรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งหลังพ่ายแพ้สงครามกลางเมืองให้แก่พรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ค.ศ. 1949

¹⁸ ราชวงศ์สำคัญของจีนยุคโบราณ

¹⁹ จิตรกรชาวจายอี้เป็นตัวแทนเจรงจากั้รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งในช่วงเหตุการณ์สองสองแปดและเป็นหนึ่งในเหยื่อที่ถูกยิงเป้าที่สถานีรถไฟเมืองจยาอี้

การที่พัฒมแขนงเทศานไมดั่งตอนที่โจวมเหยฮู่เรียนประวัติศาสตรจีนโบราณแตกลับดั่งขึ้นตอนอาจารย์สอนประวัติศาสตรไต้หวันแสดงให้เห็นถึงการปฏิเสธประวัติศาสตรจีนโบราณที่มีเนื้อหาเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจีนแผ่นดินใหญ่ว่าไมใช่ความทรงจำและประวัติศาสตรของชาวไต้หวันเพราะไม่ใช่เหตุการณ์และความทรงจำที่เกิดบนเกาะไต้หวัน ในขณะที่เดียวกันการที่โจวมเหยฮู่ซึ่งเกิดและโตในไต้หวันกลับต้องเรียนประวัติศาสตรจีนโบราณที่เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบนเกาะไต้หวันมากกว่าประวัติศาสตรไต้หวันก็ชวนให้อ่านตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตรที่พลเมืองจำเป็นต้องเรียนในระบบการศึกษาภาคบังคับและเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐในการสร้างอัตลักษณความเป็นชาติว่ามีสัดสวนที่เหมาะสมหรือไม่เมื่อเทียบกับประวัติศาสตรจีนโบราณที่แทบไมมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ใด ๆ เลยกับไต้หวัน

นอกจากการสร้างความทรงจำท้องถิ่นและประวัติศาสตรไต้หวันที่ยึดโยงอยู่กับแผ่นดินไต้หวันโดยปฏิเสธความสัมพันธ์เชิงพื้นที่และความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตรกับจีนแผ่นดินใหญแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าตัวละคร “ผม” และโจวมเหยฮู่และเรื่องราวของภูตผีที่ตัวละครทั้งสองมีปฏิสัมพันธ์ด้วยยังสร้างสำนึกและอัตลักษณความเป็นไต้หวันที่มีท่าทีโอบรับความหลากหลายในสังคม

การที่ตัวละคร “ผม” กับโจวมเหยฮู่สามารถรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับผีได้ทำให้คนในเมืองหมินฮงสงสัยว่าทั้งสองเป็นเยี่ยกวน ในขณะที่เดียวกันตัวละครทั้งสองต่างก็สงสัยว่าอีกฝ่ายเป็นเยี่ยกวนเพราะต่างก็สามารถรับรู้การดำรงอยู่ของผีได้ “ผม” ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องได้อธิบายเกี่ยวกับเยี่ยกวนไว้ว่าเยี่ยกวนเป็นร่างหนึ่งของต้าซือเหยีย (大士爷) โดยต้าซือเหยียก็เป็นร่างหนึ่งของพระโพธิสัตว์กวนอิม เยี่ยกวนเป็นเทพเจ้าผู้อยู่ระหว่างความเป็นเทพกับความเป็ผี อยู่ระหว่างความดีกับความชั่วร้าย ทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้องดูแลวิญญาณเร่ร่อน (Zhang Jiaxiang, 2022: 193-194) นอกจากนี้ยังมีการขุดค้นพบภาพวาดของเยี่ยกวนในยุคสมัยญี่ปุ่นปกครองที่มีหน้าตาและเครื่องแต่งกายคล้ายกับทั้งพระโพธิสัตว์กวนอิมและเจ้าแม่มาจู่ (Zhang Jiaxiang, 2022: 226-227)

ผู้วิจัยตีความว่าเยี่ยกวนเป็นสัญลักษณ์ของอัตลักษณที่มีความหลากหลายของไต้หวันที่มีได้มีคุณลักษณะอย่างไรอย่างหนึ่งเท่านั้นแต่มีหลายคุณลักษณะ เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นผลจากการที่ไต้หวันเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรม เยี่ยกวนจึงสามารถเป็นได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เป็นได้ทั้งผีและเทพ เป็นได้ทั้งความดีและความชั่ว เยี่ยกวนเป็นสัญลักษณ์ของความหลากหลายที่ไม่ได้มีมาตรฐานที่ถูกต้องเพียงมาตรฐานเดียวเท่านั้น และเมื่อกลับมาวิเคราะห์ตัวละคร “ผม” กับโจวมเหยฮู่ก็จะพบว่าตัวละครทั้งสองต่างก็มีคุณลักษณะ ของความไม่ไปตามมาตรฐาน ทั้งสองต่างเติบโตขึ้นในครอบครัวที่แตกแยกและไม่สมบูรณ์ “ผม” เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่มีปัญหาขัดแย้งทะเลาะเบาะแว้งกันจนทำให้ “ผม” มักหนีออกจากบ้านไปใช้ชีวิตที่บ้านของอาม่าซึ่งตั้งอยู่ในสวนและห่างออกไปจากตัวเมือง “ผม” จึงมีลักษณะของการเป็นผู้โดดเดี่ยวเป็นวิญญาณเร่ร่อนที่มักได้รับการคุ้มครองจากเยี่ยกวน ในขณะที่โจวมเหยฮู่ก็มาจากครอบครัวที่แตกแยก แม่หนีตามผู้ชายอีกคนไปเพราะพ่อมัวแต่ดื่มเหล้า สุดท้ายพ่อก็ฆ่าตัวตาย อาม่าจึงย้ายเข้ามาเพื่อดูแลโจวมเหยฮู่ หากพิจารณาจากมาตรฐานของครอบครัวตามแบบชนบทที่ผู้คนคุ้นชินคือประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก “ผม” กับโจวมเหยฮู่ก็เป็นผลผลิตของครอบครัวที่แตกแยก ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นตามมาตรฐาน และเมื่อประกอบด้วยคุณสมบัติพิเศษของตัวละครทั้งสองที่สามารถรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์ได้กับทั้งมนุษย์และภูตผี ก็ทำให้ทั้ง “ผม” และโจวมเหยฮู่ต่างมีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกับเยี่ยกวนที่ไม่ถูกจำกัดโดยมาตรฐานแบบใดแบบหนึ่งเพราะมีหลายร่าง หลายคุณลักษณะ สามารถเป็นทั้งเทพและผี ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถเชื่อมโยงกับความเป็นไต้หวันที่มีความหลากหลาย ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะความเป็นจีนฮั่นเท่านั้น

นอกจากความเหมือนในด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวแล้ว “ผม” และโจวมเหยฮู่ยังทำหน้าที่เช่นเดียวกันกับเยี่ยกวนคือลาดตระเวนทั่วเมืองเพื่อทำให้เหล่าภูตผีวิญญาณเร่ร่อนซึ่งเป็นคนชายขอบของสังคมถูกมองเห็นหรือถูกรับรู้โดยผู้อ่าน ในช่วงท้ายของนวนิยายทั้งผมและโจวมเหยฮู่ต่างได้เห็นพิธีลาดตระเวนของเยี่ยกวนผ่านความฝัน ในฝัน “ผม” ได้เดินตาม

ขบวนลาดตระเวนของเยี้ยกวนรอบหมินสยง ระหว่างทางตอนที่ผ่านศาลเจ้าเจ้าแม่ส่วยหลิว (水流妈) “ผม” ก็ได้เห็นชายเปลือยกายคนหนึ่ง มีผิวสีเทา นอนขดอยู่ใต้ตู้บูชา มองมายังตัวเขาด้วยสายตาที่วิงวอนร้องขอบางสิ่ง จนเมื่อมาถึงถนนที่สองปากปลุกตันมะม่วงเรียงราย “ผม” จึงได้เห็นเหล่าวิญญาณเร่ร่อนในหมินสยงที่สองตนในนั้นเป็นเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐในเหตุการณ์สองสองแปด

ในขณะที่โจวเหมยฮู่ก็ได้เห็นและเข้าร่วมเดินไปพร้อมกับขบวนลาดตระเวนที่เยี้ยกวนมีหน้าตาเหมือนกันกับ “ผม” บนถนนหน้าศาลเจ้าเจ้าแม่ส่วยหลิว เวลานั้นโจวเหมยฮู่ก็เห็นเยี้ยกวนยืนอยู่กลางถนนมองดูผีในขบวนกระโดดขึ้นต้นมะม่วง เธอได้เห็นเด็กสาววัยรุ่นขาเป๋ผู้ชอบขี่จักรยานในหมู่บ้านที่จู่ ๆ วันนั้นก็หายตัวไปเดินเข้ามาร่วมในขบวนลาดตระเวนที่กำลังมุ่งหน้าไปหน้าศาลเจ้าอู่กู่หวัง (五谷王) แถวศาลเจ้าโจวเหมยฮู่เห็นสามแม่ลูกเขียนหนี่ว²⁰ เดินออกมา ก่อนจะเห็นเหล่าเทพและภูตผีทั้งหลาย อาทิ ส่วยหลิวมา เจ้าแม่กวนอิม และหมาป่า ปรากฏตัว ในช่วงที่ขบวนเดินผ่านท้องนาโจวเหมยฮู่ก็เห็นผีสตรีชุดขาวเดินระบำอยู่กลางทุ่งนา และเมื่อผ่านบ้านของเด็กที่เล่นเปียโนเก่งที่สุดในหมู่บ้านเธอ²¹ ก็เห็นแม่ของเขายืนอยู่ข้างหน้าต่างหลังตาฟางเสียงเปียโนอย่างอ่อนคลาย ตลอดการเดินทางของขบวนลาดตระเวน โจวเหมยฮู่ได้เห็นทั้งภูตผีเทพและคนที่ เป็นชายขอบของสังคม และเมื่อขบวนเดินทางมาถึงถนนที่สองข้างทางปลุกตันมะม่วงเรียงราย บรรดาภูตผี เทพ และคนชายขอบเหล่านั้นก็เข้าไปรวมตัวกับต้นมะม่วง เยี้ยกวนที่ยืนอยู่กลางถนนก็หายตัวไปแล้วโจวเหมยฮู่ก็ตื่นจากความฝัน

ภูตผี เทพ และกลุ่มคนชายขอบที่เคยปรากฏตัวที่ “ผม” และโจวเหมยฮู่ได้เห็น ได้ยิน ได้มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในเมืองหมินสยงกลับมาปรากฏตัวอีกครั้งในการลาดตระเวนทั่วเมืองของเยี้ยกวน ผู้วิจัยตีความว่าการลาดตระเวนของเยี้ยกวนและการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในหมินสยงของ “ผม” และโจวเหมยฮู่ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความหลากหลายของประชากรและความทรงจำในหมินสยง การที่ตัวละครเหล่านั้นเดินตามเยี้ยกวนในตอนท้ายและปรากฏให้ตัวละคร “ผม” กับโจวเหมยฮู่ได้เห็นและมีปฏิสัมพันธ์ด้วยตลอดทั้งเรื่องแสดงให้เห็นว่าประชากรและความทรงจำที่หลากหลายเหล่านั้นต่างถูกมองเห็นและโอบรับเรื่องราวและความทรงจำของพวกเขา ยังคงถูกส่งต่อให้ผู้คนได้รับรู้ต่อไป ซึ่งการโอบรับความหลากหลายที่รวมเอาผู้คนชายขอบที่สังคมรังเกียจหรือมองไม่เห็นอย่างคนจรจัดและสามแม่ลูกเขียนหนี่วก็แสดงให้เห็นถึงความพยายามโอบรับทุกคน และทุกวัฒนธรรมในไต้หวัน เหมือนกันกับที่เยี้ยกวนโอบรับ ปกป้อง และดูแลวิญญาณเร่ร่อนทุกดวง

อย่างไรก็ตาม แม้ผีทุกคนในหมินสยงจะปรากฏตัวให้ “ผม” และโจวเหมยฮู่เห็น แต่ช่วงเวลาในการรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของผีและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละครทั้งสองกับผีก็มีช่วงเวลาที่ยาก ผู้วิจัยพบว่า “ผม” และโจวเหมยฮู่มองเห็นและได้ยินผีส่วนใหญ่ในช่วงเวลาที่ตนเองยังเป็นเด็กและวัยรุ่นเท่านั้น เมื่อตัวละครทั้งสองเติบโตขึ้นแล้วย้ายออกไปจากหมินสยง การเห็นผีของตัวละครทั้งสองก็ลดน้อยลงและไม่เกิดขึ้นเลยเมื่อตัวละครทั้งสองเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงว่าการเป็นเยี้ยกวนหรือคนที่สามารถรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับผีของทั้งสองคนอาจสิ้นสุดลงแล้ว ผู้วิจัยตีความว่าการที่ผู้เขียนเลือกให้ “ผม” และโจวเหมยฮู่ในวัยเด็กเป็นเยี้ยกวนที่เห็นผีและเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของผีให้แก่ผู้อ่านเพื่อแสดงความหวังของการส่งต่อเรื่องของภูตผี ผู้คน และความทรงจำของหมินสยงไปจนถึงไต้หวันผ่านคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นอนาคตและความหวังของไต้หวัน แนวคิดเรื่องการกลับคืนสู่ท้องถิ่นที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านตัวละคร “ผม” ที่ในช่วงวัยรุ่นต้องการหนีออกมาจากหมินสยง แต่เมื่อมีอายุมากขึ้นก็มีความปรารถนาจะกลับไปยังหมินสยง สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่จะโน้มน้าวให้ผู้อ่านที่ส่วนใหญ่เป็นชาวไต้หวันย้อนกลับไปมองเรื่องราวความทรงจำในท้องถิ่นของตนเอง หันกลับไปให้ความสำคัญกับผีบนแผ่นดินไต้หวันที่ประกอบด้วยผู้คนที่มีความหลากหลายทั้งทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม กลับไปยังประวัติศาสตร์ของการเป็นแผ่นดินอาณานิคม

²⁰ สามแม่ลูกที่มาจากรอบครีวากจน หน้าตาแปลกประหลาด เสื้อผ้าสกปรก ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการขอทาน ผู้เป็นแม่เหมือนจะเป็นผู้ที่มิสตีปัญญาต่ำกว่าคนปกติ แม่ลูกสามคนนี้ถูกคนในหมินสยงตั้งข้อรังเกียจและไม่อยากพูดคุยด้วย

²¹ หมายถึงอาเจ้อ

ที่ถูกปกครองโดยหลายกลุ่มชนชาติและชาติพันธุ์ กลับไปย้อนมองประวัติศาสตร์บาดแผลที่เป็นบทเรียนของสังคม กลับไปสู่การเป็นดินแดนและสังคมของคนอพยพที่พร้อมจะโอบรับความหลากหลายที่ไม่ได้มีเพียงมาตรฐานเดียวและไม่ได้สมบูรณ์แบบ

อภิปรายผล

นิยายเรื่อง *เหยี่ยวสวนฉิ่ง* ของจางจยาเสียงเป็นนวนิยายท้องถิ่นไต้หวัน (台湾乡土小说) ที่ถ่ายทอดเรื่องราวของผู้คนและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินไต้หวัน โดยฉากท้องเรื่องส่วนใหญ่อยู่ในเมืองหมินฮง จังหวัดจยาอี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนได้ใช้ตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีในการสร้างและส่งต่อความทรงจำตั้งแต่ความทรงจำในระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงในระดับชาติ

ผู้เขียนใช้ตัวละครหลักสองตัวคือ “ผม” และโจวเหมยฮู่ยู่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวของผีที่ปรากฏในตัวบทนวนิยาย โดยการปรากฏตัวของผีจะถูกจำกัดด้วยสถานที่และเวลา กล่าวคือผีแต่ละประเภทจะมีสถานที่ที่ตนเองประจำอยู่อย่างชัดเจน ไม่เคลื่อนย้ายออกจากสถานที่ประจำของตน อาทิ ผีห้องน้ำประจำอยู่ที่ห้องน้ำ ผีเร่ร้อนประจำชุมชนก็จะอยู่แต่ในชุมชนของตน ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการผูกโยงผีเข้ากับพื้นที่ โดยผีที่ปรากฏในตัวบทแบ่งได้เป็นสามประเภทดังนี้

ผีผู้หวนคืนสู่ครอบครัวคือผีที่มีกลับมาหาคนในครอบครัวหรือมีความปรารถนาต้องการกลับไปหาคนในครอบครัว เนื่องจากยังมีเรื่องค้างคาในใจที่ต้องการทำให้สำเร็จ ผีเร่ร้อนตัวแรกปรารถนาจะกลับไปบอกที่ฝังศพของตนเองกับแม่ ส่วนผีเร่ร้อนตัวที่สองก็ต้องการให้หญิงสาวผู้เป็นที่รักของเขาเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่เขา ในขณะที่ผีหลูปิงซิงก็กลับไปหาภรรยาและลูกเพื่อบอกที่ซ่อนสร้อยทองคำไลทอง ส่วนพ่อของโจวเหมยฮู่ยู่ก็ปรากฏตัวให้ลูกเห็นเพื่อให้โจวเหมยฮู่ยู่ได้ช่วยเหลือหลูปิงซิง การกลับไปทำธุระที่ไม่สำเร็จให้แล้วเสร็จของตัวละครผีตัวบทตรงกับคำอธิบายของนอร์ดินี (Nordini, 2016: 10) ที่ว่า “ผีกลับมาเพื่อล้างแค้นฆาตกรที่ฆ่าพวกเขา หรือไม่ก็เพื่อทำให้ศัตรูของพวกเขาเป็นทุกข์ หรือไม่ก็เพื่อจัดการธุระที่ยังไม่แล้วเสร็จให้สำเร็จ (Ghost returns to see their murder avenged, or to perturb their enemies, or to put an end to their ‘unfinished business.’)” และคนที่พวกเขาต้องการติดต่อกับมากที่สุดก็คือคนที่พวกเขาเคยสัมพันธ์ด้วยยามมีชีวิตอยู่ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือคนในครอบครัว ดังจะเห็นได้ชัดเจนที่สุดคือผีพ่อโจวเหมยฮู่ยู่ที่ปรากฏตัวให้ลูกเห็น ดังคำกล่าวของนอร์ดินี (Nordini, 2016: 24) ที่ว่า “ตามประเพณีแล้วผีมักกลับมาหลอกหลอนบุคคลที่ผู้เขามีความสัมพันธ์ด้วยโดยตรง พวกเขาหลอกหลอนคนที่พวกเขารัก อาทิ ลูก คนรัก คู่ครอง พี่น้อง เพื่อน (Ghosts traditionally come back to haunt people with whom they had a direct relationship in life. They haunt their loved ones: children, lovers, spouses, siblings, friends.)” จะแตกต่างก็เพียงในนวนิยายมีเพียงผีพ่อโจวเหมยฮู่ยู่เท่านั้นที่สามารถติดต่อกับลูกสาวของตนเองได้โดยตรง ในขณะที่หลูปิงซิงแม้จะสามารถเข้าฝันภรรยาและลูกชายให้เห็นตัวเขาได้ แต่ก็ไม่สามารถสื่อสารได้ จนสุดท้ายเขาสามารถบอกที่ซ่อนสร้อยทองคำไลทองพร้อมกับสิ่งเสียภรรยาได้ผ่านการช่วยเหลือของโจวเหมยฮู่ยู่ ส่วนผีเร่ร้อนชายทั้งสองตนที่ยังต้องเร่ร้อนอยู่ในถนนที่รายล้อมด้วยต้นมะม่วงก็เพราะพวกเขายังไม่สามารถทำธุระที่ยังไม่สำเร็จให้เสร็จได้ นั่นก็คือการคืนความยุติธรรมให้กับพวกเขา ให้พวกเขาได้ปรากฏชื่อได้มีตัวตนเฉกเช่นเดียวกับเหยื่อผู้เสียชีวิตคนอื่น เพื่อที่พวกเขาจะได้ไม่ต้องเป็นผีเร่ร้อนอีกต่อไป

ผีผู้หญิงผู้ถูกกดทับด้วยอำนาจปีศาจไต้ไต้ยมักปรากฏตัวในพื้นที่เคหะสถานซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้หญิง การปรากฏตัวของผีผู้หญิงเหล่านั้นก็เพื่อส่งเสียงประท้วงต่อสังคมปีศาจไต้ไต้ยม ซึ่งลักษณะดังกล่าวพบในตัวละครผีของวรรณกรรมไต้หวันร่วมสมัยอย่างเรื่อง *ผีที่มองเห็นได้* ของหลี่อั้ง ดังจะเห็นได้จากบทวิเคราะห์ของหลิวเหลียงหย่า (Liu Liangya, 2009) ที่ว่าตัวละครผีผู้หญิงในนวนิยายเรื่อง *ผีที่มองเห็นได้* แสดงให้เห็นถึงแรงกดดันที่ผู้หญิงต้องแบกรับจากสังคมปีศาจไต้ไต้ยมและการตอบโต้ของ

พวกเขาต่อสังคมปิตาธิปไตย สิ่งที่น่าสนใจคือในขณะที่ผีผู้หญิงทั้งห้าในผีที่มองเห็นได้สามารถทำในสิ่งที่ผู้หญิงทำไม่ได้ในยามที่มีชีวิตอยู่ อาทิ ให้ผีผู้หญิงคนหนึ่งอ่านหนังสือประโลมโลกในหอพระธรรมและให้นางได้ลิ้มรสโลกีย์ทุกประเภท ไปจนถึงอ่านข้อความจากหนังสือประโลมโลกที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการนำเอาสิ่งปลอมนางไว้ในป้ายบรรพบุรุษในห้องโถงของตระกูลที่ตั้งป้ายบูชาบรรพชน (Liu Liangya, 2009: 27) ตัวละครผีผู้หญิงใน*เยี่ยกวนสวีนฉั่ง*กลับทำได้เพียงปรากฏตัวให้เห็นหรืออย่างมากที่สุดก็คือแสดงความเกรี้ยวกราดที่ถูกกดทับเอาไว้ผ่านการตีเด็กดั่งที่ปรากฏในกรณีของผีผู้หญิงในบ้านของอาเจ้อผู้เขียนในฐานะนักเขียนชายเลือกจัดการความเกรี้ยวกราดของผีผู้หญิงที่ถูกกดทับจากสังคมปิตาธิปไตยด้วยความประณีประนอม โดยการให้ตัวละครคนดูแลศาลเจ้านอกจากจะมอบยันต์กันผีให้ยังมอบนามบัตรคลินิกสุขภาพจิตให้แก่แม่ของอาเจ้อด้วย ซึ่งเป็นการบอกโดยนัยว่าความผิดปกติทางอารมณ์และความรุนแรงของแม่ของอาเจ้อเป็นปัญหาทางสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียดและความกดดันหลังการหย่าร้าง ไม่ได้เกิดจากการขาดพลังหยั่งเพียงอย่างเดียว

ผีเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐเป็นตัวแทนของความทรงจำบาดแผลของสังคมใต้หวันจากเหตุการณ์สองสองแปดที่รัฐใช้ความรุนแรงในการปราบปรามประชาชน ผู้เขียนเขียนให้ผีกลุ่มนี้ซ้อนทับกับผีผู้ทวนคืนสู่ครอบครัวเพื่อเน้นย้ำถึงผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงของรัฐที่ทำให้ครอบครัวหลายครัวต้องบ้านแตกสาแหรกขาด ซึ่งเป็นสิ่งที่รุนแรงมากในสังคมใต้หวันที่ให้ความสำคัญกับความพร้อมหน้าของครอบครัว ผู้เขียนนำเอาเรื่องราวของบุคคลจริงในประวัติศาสตร์คือหลู่ปิงซินแพทย์ชาวจยาอี่ผู้ถูกยิงเป้าที่สถานีรถไฟจังหวัดจยาอี่กับหลินชิวเหมยผู้เป็นภรรยามาแล้วใหม่ผ่านมุมมองของผีที่มีสิ่งติดค้างในใจและเมื่อผนวกกับเรื่องเล่าของผีเร่ร่อนชายสองคนที่ไร้ชื่อ ไร้สถานะ ไม่มีใครรู้ด้วยซ้ำว่าพวกเขาชื่อใคร เสียชีวิตได้อย่างไร และศพของพวกเขาอยู่ที่ไหนก็ยิ่งขับเน้นการหลอกหลอนของความทรงจำบาดแผลในประวัติศาสตร์ของใต้หวัน การปลุกความทรงจำบาดแผลของสังคมขึ้นมาในรูปแบบของผีเหยื่อความรุนแรงโดยรัฐของผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของผู้เขียนที่ว่ายังมีเหยื่อความรุนแรงจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับความยุติธรรม แม้ว่ากระบวนการความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านจะเริ่มต้นขึ้นกว่าทศวรรษแล้วก็ตาม การใช้ผีเพื่อสร้างและนำเสนอประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมใต้หวันร่วมสมัย งานวิจัยด้านวรรณกรรมใต้หวันหลายชิ้น อาทิ ฟันหมิงหู่ (Fan Minghu, 2006) หลิวเลียงหย่า (Liu Liangya, 2009) จังฮุยฉุน (Zhang Huichun, 2024) ต่างชี้ว่านักเขียนใต้หวันร่วมสมัยอย่างหลิวเลียงหย่าและกานเย่าหมิง ล้วนเขียนใช้ตัวละครผีในการสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ ตัวละครผีที่สิงอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ทางประวัติศาสตร์เป็นตัวเชื่อมต่อผู้อ่านกับความทรงจำในอดีต

นอกจากใช้ผีเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ถูกกดทับในสังคมปิตาธิปไตยของใต้หวันและเป็นเครื่องมือการสร้างความทรงจำบาดแผลและนำเสนอประวัติศาสตร์บาดแผลของใต้หวันแล้ว ผู้เขียนยังใช้ตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผีคือ “ผม” กับโจวเหมยฮู่ยู่เป็นเครื่องมือในการสร้างและนำเสนอประวัติศาสตร์หมินสยงที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ใต้หวันกับสำนักและอัตลักษณ์ความเป็นใต้หวัน ผู้เขียนประกอบสร้างประวัติศาสตร์ใต้หวันผ่านการเดินทางของ “ผม” และโจวเหมยฮู่ยู่ในเมืองหมินสยง ประวัติความเป็นมาของหมินสยงและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในเมืองถูกเล่าไปพร้อมกับการเดินทางของตัวละครทั้งสอง โดยที่เรื่องเล่าเหล่านั้นมาจากตำนานของชาวใต้หวันท้องถิ่น บันทึกของชาวจีนฮั่นสมัยปลายราชวงศ์ชิงไปจนถึงสมัยที่ญี่ปุ่นปกครอง เหตุการณ์สำคัญอย่างแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ การสร้างถนนเพื่อเฉลิมฉลองให้องค์จักรพรรดิ ไปจนถึงการปราบปรามผู้เห็นต่างจากรัฐได้เชื่อมโยงประวัติศาสตร์ของหมินสยงเข้ากับประวัติศาสตร์ของใต้หวัน ผู้อ่านจึงรับรู้ประวัติศาสตร์ของหมินสยงในฐานะส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ใต้หวัน

การเดินทางของ “ผม” กับโจวเหมยฮู่ยู่ในวัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น จากหมินสยงไปยังจยาอี่ไปจนถึงเมืองอื่น ๆ ในใต้หวัน อาทิ ไทเป ไถหนาน และฮัวเหลียน เมื่อประกอบกับเรื่องเล่า ความเป็นมา และประวัติศาสตร์ของสถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่ผ่านตัวละครผีและผ่านเสียงของผู้เล่าก็ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงหมินสยงและใต้หวันทั้งในมิติของสถานที่และเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ผู้อ่านที่เป็นชาวหมินฮก ชาวจยาอี ไปจนถึงชาวไต้หวันที่มีความคุ้นเคยกับสถานที่ เรื่องเล่าและประวัติศาสตร์เหล่านั้นบ้าง ก็จะทำให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่และประวัติศาสตร์ดังกล่าว หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่านวนิยายเรื่อง *เหยี่ยวสวนฉิ่ง* เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชาติไต้หวัน เหมือนกับที่เบนดิคต์ แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson) เสนอในหนังสือชุมชนจินตกรรม (Imagined Communities) ว่านวนิยายเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างชาติ (Anderson, 2016: 25)

ผู้วิจัยพบว่าสังคมและชาติไต้หวันที่ถูกสร้างขึ้นและนำเสนอในนวนิยายเรื่อง *เหยี่ยวสวนฉิ่ง* เป็นสังคมที่มีความหลากหลายและไม่ได้สมบูรณ์แบบ ความหลากหลายเป็นองค์ประกอบหนึ่งของวรรณกรรมท้องถิ่นชาตินิยมไต้หวันในทศวรรษที่ 1980 และเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวันตามที่ เซียวอาฉิน (Xiao Aqin, 2016) เสนอไว้ การนำเสนอประวัติศาสตร์หมินฮกผ่านตำนานของชาวไต้หวันท้องถิ่น บันทึกสมัยปลายราชวงศ์ชิงของชาวจีนฮั่น เรื่องเล่าสมัยญี่ปุ่นปกครองของคนในพื้นที่ ล้วนแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของไต้หวันที่เป็นที่อยู่ของคนหลากหลายชาติพันธุ์และชนชาติ ไม่ได้เป็นพื้นที่ของชาวจีนฮั่นเท่านั้น นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ไต้หวันที่ถูกสร้างขึ้นและนำเสนอในนวนิยายยังผูกยึดอยู่กับพื้นที่คือเกาะไต้หวันอย่างแนบแน่น ประวัติศาสตร์ที่ไม่เกี่ยวข้องอย่างประวัติศาสตร์ราชวงศ์จิ้นยุคโบราณถูกปฏิเสธว่าไม่ใช่ความทรงจำของไต้หวัน ดังจะเห็นได้จากการที่โจวเหมยฮู่ได้ยินเสียงพัดลมแขวนเพดานเฉพาะตอนที่ในห้องเรียนมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไต้หวันเท่านั้น การเขียนให้เกาะไต้หวันเป็นศูนย์กลางของเรื่องเล่าและการปฏิเสธเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในจีนแผ่นดินใหญ่ก็เป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของการสร้างสำนึกและอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวันในวรรณกรรมท้องถิ่นชาตินิยมไต้หวันในช่วงทศวรรษที่ 1980 ตามที่ เซียวอาฉิน (Xiao Aqin, 2016) เสนอไว้

นอกจากการสร้างและนำเสนอความทรงจำประวัติศาสตร์ที่มีความชาตินิยมไต้หวันแล้ว ผู้เขียนพยายามนำเสนอเรื่องราวของไต้หวันผ่านภาษาไต้หวัน ดังจะเห็นได้จากการให้ตัวละครคนรุ่นเก่าใช้ภาษาไต้หวันในบทสนทนาชีวิตประจำวัน การเขียนคำเกริ่นนำในแต่ละบทด้วยภาษาไต้หวันคู่ไปกับภาษาจีนกลาง ผู้วิจัยเห็นว่า การให้ตัวละครคนรุ่นเก่าใช้ภาษาไต้หวันในบทสนทนาเป็นการนำเสนอสภาพความเป็นจริงของสังคมไต้หวันที่เป็นสังคมพหุภาษา ไม่ได้ใช้ภาษาจีนกลางเพียงภาษาเดียว ส่วนการใช้ภาษาไต้หวันเขียนคำเกริ่นนำในแต่ละบทแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้เขียนที่ต้องการให้วรรณกรรมของไต้หวันถ่ายทอดเรื่องราวของไต้หวันและคนไต้หวันด้วยภาษาไต้หวันซึ่งเป็นอิทธิพลของกลุ่มนักเขียนภาษาไต้หวันในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 ที่เชื่อว่าวรรณกรรมไต้หวันควรเขียนด้วยภาษาไต้หวันเท่านั้นจึงจะเป็นวรรณกรรมไต้หวัน (Xiao Aqin, 2016: 267)

ในส่วนของความไม่สมบูรณ์แบบและไม่มีเพียงมาตรฐานเดียว ผู้เขียนผูกโยงตัวละคร “ผม” และโจวเหมยฮู่เข้ากับเหยี่ยวสวนฉิ่งซึ่งเป็นเทพที่อยู่ระหว่างความเป็นเทพและผี ความดีกับความไม่ดี เป็นหนึ่งในร่างของเทพอีกหลายองค์และเป็นเทพที่คอยคุ้มครองผีวิญญาณเร่ร่อน ทั้ง “ผม” โจวเหมยฮู่และเหยี่ยวสวนฉิ่งต่างเป็นตัวแทนของความไม่สมบูรณ์แบบ “ผม” กับโจวเหมยฮู่มาจากครอบครัวที่แตกแยก โจวเหมยฮู่ต้องอาศัยอยู่กับอาแม่เพราะพ่อฆ่าตัวตาย ส่วนผมก็หนีออกจากบ้านอยู่เป็นประจำ “ผม” กับโจวเหมยฮู่จึงมาจากครอบครัวที่ผิดแปลกจากมาตรฐานของครอบครัวในอุดมคติเฉกเช่นเดียวกับเหยี่ยวสวนฉิ่งที่เบี่ยงเบนไปจากทั้งความเป็นเทพและความเป็นผี นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ “ผม” โจวเหมยฮู่และเหยี่ยวสวนฉิ่งเดินทางรอบหมินฮกเพื่อค้นพบผีวิญญาณเร่ร่อนไปจนถึงกลุ่มคนชายขอบเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงการมีอยู่ของผีและกลุ่มคนชายขอบที่เป็นเหยื่อการกดทับของสังคมปีศาจไทยและเหยื่อความรุนแรงของรัฐ สังคมไต้หวันและชาติไต้หวันที่ถูกนำเสนอในนวนิยายเรื่อง *เหยี่ยวสวนฉิ่ง* จึงไม่ใช่สังคมที่มีความสมบูรณ์ตามแบบอุดมคติ แต่เป็นสังคมที่ยังมีกลุ่มคนชายขอบผู้ถูกละเลย ทอดทิ้ง และลี้มเลือนจากสังคม เป็นสังคมที่ยังมีปัญหาอีกมากมายต้องแก้ไข การสร้างและนำเสนอภาพสังคมและชาติไต้หวันที่หลากหลายแต่ไม่สมบูรณ์เช่นนี้สอดคล้องไปกับลักษณะของนวนิยายท้องถิ่นชาตินิยมไต้หวันที่ทางหนึ่งมุ่งสร้างสำนึกและอัตลักษณ์

ความเป็นได้หัวนเพื่อตอบสนองต่อแนวคิดชาตินิยมที่เริ่มต้นและปรากฏอย่างชัดเจนตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 หลังเหตุการณ์เกาสยง (高雄事件) หรือเหตุการณ์เหมยลี่เต๋า (美丽岛事件)²² และอีกทางหนึ่งก็นำเสนอวิถีชีวิตของผู้คนตลอดจนความขัดแย้งและปัญหาในท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่น

บทสรุป

นวนิยายเรื่อง *เหยือกวนสวีฉิ่ง* ซึ่งเป็นนวนิยายท้องถิ่นชาตินิยมได้หัวนที่นำเสนอความทรงจำท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ได้หัวนผ่านตัวละครผีและตัวละครตัวกลางผู้ติดต่อกับผี โดยความทรงจำท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ได้หัวนที่ถูกนำเสนอมีได้หัวนเป็นศูนย์กลางและเน้นเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในได้หัวนเท่านั้น โดยเริ่มต้นตั้งแต่ตำนานของชาวพื้นเมืองได้หัวนเหตุการณ์ในสมัยปลายราชวงศ์ชิง เหตุการณ์ในยุคญี่ปุ่นปกครอง ไปจนถึงเหตุการณ์สองสองแปดในสมัยรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋ง ความทรงจำและประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในตัวบทตัดขาดอย่างสิ้นเชิงกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในจีนแผ่นดินใหญ่นอกจากนี้นวนิยายยังนำเสนอภาพของได้หัวนเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางชาติพันธุ์และชนชาติ เป็นสังคมพหุภาษา ซึ่งภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดชาตินิยมได้หัวนที่ขบเน้นความหลากหลายทางชนชาติและชาติพันธุ์ และความเป็นพหุวัฒนธรรมเพื่อลดอิทธิพลและตอบโต้กับแนวคิดชาตินิยมจีนที่เน้นชาวจีนฮั่นและภาษาจีนกลางเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยเห็นว่าการที่นวนิยายเรื่อง *เหยือกวนสวีฉิ่ง* ซึ่งเป็นนวนิยายท้องถิ่นได้หัวนในทศวรรษที่ 2020 ยังเต็มไปด้วยกลิ่นอายชาตินิยมได้หัวนที่เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 อย่างเข้มข้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างชาติได้หัวนยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป.). *ผี*. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. <https://dictionary.orst.go.th/>
Anderson, B. (2016). *Imagined Communities*. Verso Books.

ภาษาอังกฤษ

Nordini, G. (2016). *Haunted by History: Interpreting Traumatic Memory Through Ghosts in Film and Literature* [Bachelor of Arts's thesis, Regis University]. ePublications at Regis University.

<http://epublications.regis.edu/theses/798>

Oxford Learner's Dictionaries. (n.d.). *Ghost*. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/ghost_1?q=ghost

ภาษาจีน

Chongbian Guoyu Cidian Xiudingben 重编国语辞典修订本. (n.d.). *鬼*. 重编国语辞典修订本. Retrieved March 31, 2025 from <https://dict.revised.moe.edu.tw/dictView.jsp?ID=4297&q=1&word=%E9%AC%BC>

Fan Mingru 范铭如. (2006). *另眼相看——当代台湾小说的鬼/地方*. 台湾文学研究学报, -(2), 115-130.

Li Jiahe 李嘉禾. (2023). *音乐创作结合文学, 张嘉祥奏出华文系宽广出路*. 远见. Retrieved March 31, 2025 from <https://www.gvm.com.tw/article/99910>

²² เหตุการณ์เคลื่อนไหวทางการเมือง ณ นครเกาสยงในปี ค.ศ. 1979 นำโดยสมาชิกวารสารเหมยลี่เต๋า (美丽岛杂志) เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตยจากรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งที่เป็นรัฐบาลเผด็จการพรรคเดียวในขณะนั้น

- Lin Meiling 林美齡. (2014). 李昂《看得見的鬼》之寓意探討. 國立雲林科技大學碩士學位論文.
- Liu Liangya 劉亮雅. (2009). 女性、鄉土、國族以賴香吟的〈島〉與〈熱蘭遮〉以及李昂的《看得見的鬼》為例. 台灣文學研究學報, -(9), 7-36.
- Liu Zhongjuan 劉仲娟. (2009). 《聊齋志異》鬼故事研究. 國立高雄師範大學碩士學位論文.
- Qiu Meixian 邱美銜. (2021). 地方、空間、創傷記憶敘事：陳思宏《鬼地方》的家乡書寫. 國立中正大學碩士學位論文.
- Xiao Aqin 蕭阿勤. (2016). 重構台灣：當代民族主義的文化政治. 聯經.
- Yang Yaru 楊雅儒. (2007). 台灣小說中民間信仰書寫特色之研究——以九〇年代後八本小說為觀察對象. 國立台灣大學碩士學位論文.
- Zhang Huichun 張惠淳. (2024). 甘耀明小說中的鬼魅書寫. 國立清華大學碩士學位論文.
- Zhang Jiexiang 張嘉祥. (2022). 夜官巡場. 九歌出版社有限公司.
- Zhongguo Zhaxue Shu Dianzihua Jihua 中國哲學書電子化計劃. 禮記. Retrieved March 31, 2025 from <https://ctext.org/liji/ji-fa/zhs>
- Zhongguo Zhaxue Shu Dianzihua Jihua 中國哲學書電子化計劃. 說文解字. Retrieved March 31, 2025 from <https://ctext.org/shuo-wen-jie-zi/zhs?searchu=%E9%AC%BC>